1847 (2023-2024) – Nr. 1
ingediend op 12 oktober 2023 (2023-2024)

Ontwerp van decreet

over grensoverschrijdend gedrag
in het hoger onderwijs

Vlaams Parlement

verzendcode: OND

INHOUD

Memorie van toelichting 3
Voorontwerp van decreet van 17 maart 2023 21
Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit 29
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad.....37
Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens 47
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen 59
Protocol nr. 130 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de vergaderingen van het Vlaams Onderhandelingscomité voor het Hoger Onderwijs en het Universitair Ziekenhuis Gent op 18 april 2023.....65
Voorontwerp van decreet van 5 mei 2023 75
Advies van de Raad van State 83
Ontwerp van decreet.....97

MEMORIE VAN TOELICHTING

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet biedt aan het hoger onderwijsveld een wettelijk kader voor de ontwikkeling en implementatie van een beleid rond grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs.

Meer specifiek verankert het volgende maatregelen in de regelgeving:
– de centrale registratie en actieve opvolging van meldingen bij elke hogeronderwijsinstelling;
– het statuut voor vertrouwenspersoon ten aanzien van studenten.

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

In de beleids- en begrotingstoelichting Onderwijs 2023, OD 3.3 'We streven naar een veilige en gezonde leer- en werkomgeving', staat: "Samen met de collega's binnen de Vlaamse Regering duiden we een extern, onafhankelijk meldpunt grensoverschrijdend gedrag aan voor o.a. het hoger onderwijs. Ik laat daarnaast onderzoeken op welke manier er kan worden geëvolueerd naar een centrale registratie en actieve opvolging van meldingen bij elke instelling. Tot slot ontwikkel ik een beschermend kader voor studenten." (*Parl.St.* Vl.Parl. 2022-23, nr. 13-I/1).

B. Inhoud

Dit ontwerp van decreet beoogt een Vlaanderenbreed kader rond grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs uit te werken. Daarbij worden de volgende maatregelen genomen en in de regelgeving verankerd:
– de centrale registratie en actieve opvolging van elke melding in het kader van grensoverschrijdend gedrag bij iedere instelling;
– een wettelijk statuut voor vertrouwenspersonen ten aanzien van studenten.

Impactanalyse en kind- en jongereneffectrapport (JoKER)

In onderstaande impactanalyse is de JoKER, die specifiek de impact van het voorontwerp van decreet op jongeren onder de 25 jaar nagaat, geïntegreerd. Het voorontwerp heeft immers de grootste impact op de doelgroep van studenten, waaronder jongeren onder de 25 jaar.

In de Codex Hoger Onderwijs is momenteel niets specifiek opgenomen over de thematiek van grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs. Casussen in de pers hebben het afgelopen jaar meer dan voldoende aangetoond dat hier dringend nood aan is en dat de regelingen en procedures die tot nu toe binnen de hogeronderwijsinstellingen werden uitgewerkt en toegepast onvoldoende zijn.

Het voorontwerp van decreet en meer in het bijzonder artikel 5 van het voorontwerp maakt op Vlaams niveau een kader rond omgaan met grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs dat maximaal inspeelt op wat al bestaat binnen de hogeronderwijsinstellingen. Het eerste gedeelte van artikel 5, met name de nieuw in de Codex Hoger Onderwijs in te voeren artikelen II.355/2 en 355/3, formuleren minimumvereisten voor een degelijk instellings- en overheidsbeleid met betrekking tot de aanpak van grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs. Het tweede gedeelte van artikel 5, met name het nieuw in de Codex Hoger Onderwijs in te voeren artikel II.355/4, gaat in op de rol van de vertrouwenspersoon ten aanzien van de studenten en geeft de vertrouwenspersoon ten aanzien van studenten

een statuut en een bescherming die vergelijkbaar is met deze die de vertrouwenspersonen ten aanzien van het personeel reeds bezitten.

Het ontwerp van decreet voert maatregelen in op een terrein (grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs) waar in de Codex Hoger Onderwijs nog geen regelgeving rond bestond.

De invoering van een gedragscode zal voor iedereen binnen de instellingen helderheid scheppen over welk gedrag onaanvaardbaar is. Het zal hierdoor enerzijds grensoverschrijdend gedrag ontmoedigen, anderzijds de mogelijkheid tot sanctionering vergroten.

De verplichting voor hogeronderwijsinstellingen om een procedure met betrekking tot meldingen en opvolging van grensoverschrijdend gedrag uit te werken, gekoppeld aan de verplichting om binnen hogeronderwijsinstellingen interne meldpunten voor grensoverschrijdend gedrag op te richten, zal voor melders/slachtoffers duidelijkheid scheppen over wie ze kunnen aanspreken, waar ze terechtkunnen en wat de verschillende procedures zijn. Die duidelijkheid zal drempelverlagend werken en studenten en andere melders binnen de instelling meer vertrouwen geven om effectief een melding te doen.

De verplichting om binnen elke instelling een centraal register van meldingen bij te houden, zal de opvolging en kwaliteitscontrole van wat er met meldingen gebeurt gevoelig verbeteren.

Globaal gezien wordt verwacht dat het regelgevend kader dat in dit ontwerp van decreet wordt voorgesteld, volgende impact zal hebben:
- instellingen zullen betere en efficiëntere procedures uitwerken die opgenomen worden in het arbeids-, tucht- en onderwijs- en examenreglement en daardoor juridisch beter verankerd worden;
- versnelde aanpak binnen de instellingen door het instellen van heldere termijnen voor behandeling;
- recidivisten zullen beter kunnen opgespoord worden via meldingen die binnen de instelling verzameld worden in een centraal register;
- de slagkracht verhogen van de vertrouwenspersonen ten aanzien van studenten.

Specifiek voor jongeren onder 25 jaar wordt verwacht dat de maatregelen genomen in het ontwerp van decreet:
- een betere omkadering bieden aan melders/slachtoffers;
- laagdrempeligheid voor melders/slachtoffers zal doen toenemen;
- het vertrouwen van de studenten om melding te doen van grensoverschrijdend gedrag zal laten groeien;
- de ondersteuning geboden aan studenten gevoelig zal verbeteren.

Het ontwerp van decreet zal dus een significante impact hebben op jongeren tussen 18 en 25 jaar.

Verwacht wordt ook dat op termijn het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs zal afnemen.

Wat monitoring en evaluatie van de maatregelen in het ontwerp betreft worden er geen concrete mijlpalen of specifieke doelstellingen vooropgesteld. De adequaatheid van de regelgeving wordt opgevolgd door:
- opname van de problematiek van grensoverschrijdend gedrag binnen de systemen van interne en de externe kwaliteitszorg;
- opname van de problematiek van grensoverschrijdend gedrag bij nazicht en controle door het regeringscommissariaat.

Dit ontwerp van decreet versterkt gelijke rechten en gelijke behandeling in gelijke gevallen doordat het een algemeen geldend minimumkader ontwikkelt en oplegt aan alle hogeronderwijsinstellingen. Het is een kader dat er bovendien op gericht is de melder een duidelijk zicht te geven op de mogelijkheden die hij of zij heeft om een melding te doen en op wat er gebeurt en welke procedure er zal worden gevolgd nadat de melding werd gedaan. De rechtszekerheid voor de melder wordt versterkt. De bescherming die in dit ontwerp van decreet wordt vastgelegd ten aanzien van de vertrouwenspersonen ten aanzien van studenten trekt bovendien een ongelijke situatie recht ten aanzien van de vertrouwenspersonen met betrekking tot personeel. Deze laatsten genieten nu al een wettelijke bescherming die momenteel niet geldt voor de vertrouwenspersonen ten aanzien van de studenten. Dit ontwerp van decreet brengt daar verandering in.

De studenten zijn via de Vlaamse Vereniging van Studenten betrokken en gehoord geweest in het proces dat geleid heeft tot dit ontwerp van decreet.

Er is geen budgettaire impact.

Er is geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel.

Implementatie

Op dit moment is er geen beleid op Vlaams niveau inzake grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs.

Dit ontwerp van decreet is een antwoord op die situatie.

C. Totstandkomingsprocedure

Het wetgevings- en taaladvies (2023/36) werd ontvangen op 17 februari 2023.

Er werd voldaan aan de JoKER-verplichting. Het JoKER-advies werd ontvangen op 20 februari 2023.

Het Vlaams Onderhandelingscomité voor het Hoger Onderwijs besprak het voorontwerp van decreet op 18 april 2023.

Het Vlor-advies (Vlor: Vlaamse Onderwijsraad) werd ontvangen op 18 april 2023.

Het VTC-advies (VTC: Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens) werd ontvangen op 18 april 2023.

Het SERV-advies (SERV: Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) werd ontvangen op 24 april 2023.

De Gegevensbeschermingsautoriteit heeft op de zitting van 27 april 2023 beslist te verwijzen naar het standaardadvies 65/2023 van 24 maart 2023 betreffende de redactie van normatieve teksten.

Het advies van de Raad van State werd ontvangen op 13 juli 2023.

Advies van de Vlor

De Vlor wijst er in zijn advies op dat er nood is aan verdere verduidelijking bij bepaalde artikelen.

Artikel 2

"– In dit artikel worden er verschillende termen gedefinieerd. De Vlor vindt de definitie van grensoverschrijdend gedrag op basis van de federale welzijnswet van 1996 te eng. Grensoverschrijdend gedrag is veel ruimer dan ongewenst seksueel gedrag, geweld, en pesterijen. Ook bijvoorbeeld machtsmisbruik in hiërarchische relaties valt onder deze noemer. Dergelijk gedrag moet wel degelijk als grensoverschrijdend beschouwd worden, zodanig dat slachtoffers zich realiseren dat ze hiervan melding kunnen maken. De Vlor stelt voor om de definitie te verbreden en eventueel kan er een verduidelijking via de memorie van toelichting worden gegeven."

"– Er heerst vaak onduidelijkheid over de positie van bursalen in het hoger onderwijs. Kunnen ze beschouwd worden als studenten of als personeel? De Vlor is vragende partij om expliciet aan te geven dat bursalen in dit voorontwerp van decreet als personeel worden beschouwd, en dat voor hen dus de regelgeving rond grensoverschrijdend gedrag bij personeel van toepassing is."

Reactie

In het voorontwerp van decreet werd de definitie verbreed en werd machtsmisbruik expliciet benoemd. In het voorontwerp van decreet wordt verduidelijkt dat de instellingen de doctorandi die verbonden zijn aan een instelling hoger onderwijs, voor deze regelgeving, dienen te beschouwen als personeel.

Artikel 7

"Paragraaf 1 van artikel 7 vermeldt dat de gedragscode moet opgenomen worden in zowel het arbeidsreglement als in het onderwijs- en examenreglement. De Vlor is echter geen voorstander van het integraal opnemen van de gedragscode in die reglementen. Het is voor de Vlor wel cruciaal dat er een duidelijk signaal wordt gegeven dat grensoverschrijdend gedrag absoluut niet getolereerd wordt. Door de gedragscode expliciet een grondslag te geven in deze reglementen, is ze juridisch afdwingbaar. Een gedragscode geeft op een positieve manier aan hoe men wordt geacht om te gaan met elkaar, terwijl reglementen focussen op wat er niet aanvaardbaar is. Via deze aanpak wordt er dus vanuit een breed perspectief gekeken naar het welzijn van studenten en personeel, met bijzondere aandacht voor het beperken van grensoverschrijdend gedrag."

Reactie

Op dit punt volgt de regelgever de Vlor niet. De regelgever vindt de juridische afdwingbaarheid cruciaal en houdt vast aan de opname van de gedragscode in het onderwijs- en examenreglement en in het arbeidsreglement.

Artikel 7, paragraaf 2

"– Paragraaf 2 van artikel 7 bevat onder meer de volgende zin: "Elk intern meldpunt voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag kan de bevoegde tuchtinstantie op de hoogte brengen van een melding over grensoverschrijdend gedrag." De Vlor stelt voor om dit te herformuleren als volgt: "De vertrouwenspersoon voor studenten moet de melder opmerkzaam maken op de mogelijkheid van een tuchtprocedure, en indien de melder dit wenst hem begeleiden naar de tuchtprocedure." Op die manier krijgen melders de garantie dat ze geïnformeerd worden over de mogelijkheden tot verdere stappen."

"– De Vlor is bezorgd over de samenstelling van de tuchtinstanties in de hogeronderwijsinstellingen. Die moeten zodanig samengesteld zijn dat ze

onafhankelijk en objectief kunnen fungeren. De Vlor neemt zich voor om hier in de nabije toekomst verder over na te denken en initiatief rond te ondernemen. De samenstelling van de tuchtinstanties is immers niet alleen belangrijk bij tuchtmaatregelen rond grensoverschrijdend gedrag, maar speelt ook een belangrijke rol bij de beoordeling van andere tuchtdossiers."

Reactie

In het voorontwerp van decreet werd de formulering in paragraaf 2 van artikel 7 aangepast. Het blijft wel zo dat de vertrouwenspersoon voor studenten de bevoegde tuchtinstantie kan op de hoogte brengen. De problematiek van de samenstelling van de tuchtinstanties is breder dan grensoverschrijdend gedrag en kan niet in dit voorontwerp van decreet geregeld worden. Dit dient elders te gebeuren.

Artikel 7, paragraaf 3

"Paragraaf 3 van artikel 7 bepaalt dat er een centraal register wordt bijgehouden waarin alle meldingen van grensoverschrijdend gedrag bij het meldpunt, de vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon voor personeel binnen de instelling worden geregistreerd. De Vlor vraagt de decreetgever om te verduidelijken hoe de verplichting om alle meldingen bij te houden in dat centraal register zich verhoudt tot (1) de verplichting van de vertrouwenspersoon voor studenten om te werken binnen de regels van het beroepsgeheim zoals bedoeld in het artikel 458 van het Strafwetboek en (2) de bepaling dat de vertrouwenspersoon voor studenten waar nodig contact opneemt en pertinente informatie uitwisselt met de vertrouwenspersoon voor personeel en de preventieadviseur psychosociale aspecten (zie paragraaf 5 van artikel 8)."

Reactie

Dit artikel werd herschreven om aan deze bezorgdheid tegemoet te komen.

Artikel 8

Paragraaf 1

"Deze paragraaf stelt dat er minstens één vertrouwenspersoon voor studenten moet worden aangesteld. Volgens de Vlor worden er aan elke instelling best meerdere vertrouwenspersonen voor studenten aangesteld, zodat studenten zelf kunnen kiezen naar welke vertrouwenspersoon ze toe stappen. Via een variatie aan profielen onder de vertrouwenspersonen waaruit studenten kunnen kiezen, wordt er gegarandeerd dat er voor elke student minstens één vertrouwenspersoon is die voldoende onafhankelijk kan werken (zie ook paragraaf 7)."

Reactie

Het voorontwerp van decreet volgt de suggestie van de Vlor.

Paragraaf 2

"– In paragraaf 2 wordt de volgende zin vermeld: "De vertrouwenspersoon voor studenten zoekt met de melder naar een oplossing voor het gemelde probleem door middel van […]." De Vlor stelt een alternatieve formulering voor, namelijk: "De vertrouwenspersoon voor studenten onderneemt in overleg met de melder één of meerdere van onderstaande oplossingsgerichte acties." Die alternatieve formulering maakt duidelijk dat niet noodzakelijk alle opgesomde acties telkens geschikt zijn, maar dat het aantal acties dat aangewezen is, afhangt van de situatie. Bovendien vermijdt deze formulering het gebruik van de term

‘oplossing’. De Vlor vindt die term hier niet geschikt, omdat er in situaties van grensoverschrijdend gedrag hoe dan ook schade werd aangebracht.”

Reactie

De formulering van de Vlor is overgenomen in het voorontwerp van decreet.

“– Bij 4° in paragraaf 2 wordt gesproken over “een gerichte doorverwijzing”. De Vlor vraagt om dit verder te verduidelijken. Het kan bijvoorbeeld gaan over een doorverwijzing naar een tuchtinstantie, psychosociale ondersteuning, medische bijstand, een externe preventiedienst, juridische bijstand, politiediensten enzovoort.”

Reactie

Dit wordt verduidelijkt in de memorie van toelichting.

“– Bij 5° van paragraaf 2 is er sprake van “acties vermeld in punt 1° tot en met 5°”, terwijl dit zou moeten gaan om “acties vermeld in punt 1° tot en met 4°.”

Reactie

Dit werd gecorrigeerd in het voorontwerp van decreet.

Paragraaf 3

“De huidige formulering van deze paragraaf wordt door de Vlor als vaag ervaren. De formulering geeft te weinig richting aan de vertrouwenspersonen. De Vlor is vragende partij om dit sterker en duidelijker te formuleren, en hierbij een onderscheid te maken tussen de volgende situaties:
– als er ten aanzien van een bepaalde persoon meerdere meldingen zijn ontvangen, dan moet de vertrouwenspersoon voor studenten verder initiatief nemen, mits de anonimiteit van alle melders altijd gegarandeerd kan worden;
– als er zich een noodsituatie voordoet (die bijvoorbeeld een risico in zich draagt voor de melder), dan neemt de vertrouwenspersoon voor studenten initiatief met inachtneming van de regels van het beroepsgeheim zoals bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek.”

Reactie

Deze suggesties van de Vlor zijn in het voorontwerp van decreet opgenomen.

Paragraaf 4

“Vertrouwenspersonen hebben nood aan tijd en opleiding, maar ook aan intervisie en supervisie om hun rol ten volle te kunnen opnemen. Vertrouwenspersonen voor studenten hebben vaak al eerder kennis en vaardigheden verworven over de materie (bijvoorbeeld via een opleiding psychologie), die in hun positie als vertrouwenspersoon bijzonder waardevol zijn. De Vlor is vragende partij om rekening te houden met deze eerder verworven kwalificaties en competenties.”

Reactie

Het voorontwerp van decreet verbiedt niet dat bij de aanstelling van vertrouwenspersonen rekening gehouden wordt met eerder verworven kwalificaties en competenties.

Paragraaf 7

"Deze paragraaf bepaalt dat leden van het zelfstandig academisch personeel of het onderwijspersoneel niet kunnen optreden als vertrouwenspersonen voor studenten. Het zelfstandig academisch personeel of onderwijspersoneel heeft nochtans vaak de nodige competenties en expertise om als vertrouwenspersoon op te treden, en staat ook voldoende dicht bij de studenten om dit op een laagdrempelige manier te kunnen doen. De Vlor pleit voor een variatie aan profielen onder de vertrouwenspersonen waaruit studenten kunnen kiezen, en wil dus geen functies en statuten op voorhand uitsluiten (zie ook paragraaf 1 van artikel 8). Tegelijkertijd is het wel noodzakelijk dat er minstens één vertrouwenspersoon is die niet tot het zelfstandig academisch personeel of het onderwijspersoneel behoort."

Reactie

Aan deze bezorgdheid is in het voorontwerp van decreet tegemoetgekomen. Er wordt gesteld dat minstens de helft van de vertrouwenspersonen niet tot het zelfstandig academisch personeel (ZAP) of onderwijzend personeel mag behoren of, anders gesteld, dat maximaal de helft van de vertrouwenspersonen tot het ZAP of onderwijzend personeel mag behoren. De student wordt dus meer keuze gelaten.

Artikel 9 en 10

"De Vlor vraagt om te verduidelijken wat de draagwijdte is van deze bepalingen en wat er wordt bedoeld met de formulering dat er een "formeel onderzoek wordt opgestart". We vermoeden dat het gaat over een onderzoek dat voorafgaat aan het opstarten van een tuchtprocedure en aldus over een mogelijkheid tot preventief schorsen vooraleer de tuchtrechtelijke vervolging is ingesteld, maar stellen vast dat de decretale bepalingen hierover onvoldoende duidelijkheid scheppen."

Reactie

In de protocollen van het Vlaams Onderhandelingscomité voor het Hoger Onderwijs (VOC HO) is overeengekomen om deze artikelen in het voorontwerp van decreet niet te wijzigen.

Artikel 12

"De inwerkingtreding van het decreet is voorzien vanaf volgend academiejaar 2023-2024. De Vlor acht het echter niet haalbaar om de formele implementatie van alle decretale bepalingen op deze zeer korte termijn te voltooien. Het kost immers tijd om een participatief traject te lopen om de decretale bepalingen op een kwaliteitsvolle manier vorm te geven. Denk bijvoorbeeld aan:

- de aanstelling en opleiding van vertrouwenspersonen. De periode tussen de bekrachtiging van het decreet en de inwerkingtreding zal wellicht te kort zijn om alle vertrouwenspersonen aan te stellen en volwaardig op te leiden;
- de verwijzingen naar de gedragscodes in onder andere het onderwijs- en examenreglement. Bij bepaalde hogeronderwijsinstellingen werd dat reglement al formeel goedgekeurd, bij andere zal dat zeer binnenkort plaatsvinden. Dat moet tijdig gebeuren, om het transparant te kunnen communiceren naar (toekomstige) studenten. Momenteel is het voor de instellingen nog onduidelijk op welke manier de integratie van de gedragscode in het onderwijs- en examenreglement zal moeten gebeuren (zie ook onze eerdere suggesties bij paragraaf 1 van artikel 7).

Hoewel het ons niet realistisch lijkt om de formele implementatie te voltooien tegen de start van academiejaar 2023-2024, willen we wel benadrukken dat we ons volledig kunnen vinden in de geest van het decreet. De hogeronderwijsinstellingen

zijn momenteel al volop bezig met de voorbereiding van de implementatie van het decreet en engageren zich om de formele implementatie zo snel mogelijk en ten laatste tegen academiejaar 2024-2025 volledig te realiseren."

Reactie

Gelet op de maatschappelijke druk alsook op het gegeven dat de instellingen al geruime tijd op de hoogte zijn van de plannen van de Vlaamse Regering, wordt de datum van inwerkingtreding behouden.

De Vlor wijst er daarnaast ook op dat de oprichting van het extern meldpunt op Vlaams niveau in de schoot van het Vlaams Mensenrechteninstituut niet is opgenomen in het voorontwerp van decreet en dat er voor de hogeronderwijssector nood is aan duidelijkheid over de opdracht van dit meldpunt en de onderlinge samenwerking en communicatie tussen het centrale meldpunt en de interne meldpunten op instellingsniveau.

Reactie

Het extern meldpunt zal op een later tijdstip worden vormgegeven.

Advies van de VTC

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens stelt globaal vast dat het voorontwerp van decreet op het vlak van verwerking van persoonsgegevens onvoldoende uitgewerkt is. Onder meer de essentiële elementen van de verwerking van de persoonsgegevens worden onvoldoende gedetailleerd bepaald, de doeleinden van de gegevensverwerking zijn onvoldoende vermeld, de regelgevende grondslag ontbreekt.

Reactie

De algemene verordening gegevensverwerking is onverkort van toepassing.

Advies van de SERV

De SERV vraagt volgende zaken verder te onderzoeken.

"– Een extern, onafhankelijk meldpunt grensoverschrijdend gedrag voor het hoger onderwijs, waarbij samenwerking tussen het externe meldpunt en de bestaande, interne meldpunten en bevoegde organen cruciaal is. In de beleids- en begrotingstoelichting Onderwijs 2023 schreef u hiervan werk te willen maken, terwijl u in dit voorontwerp van decreet enkel spreekt over de verplichting aan hogeronderwijsinstellingen om een intern meldpunt op te richten."

Reactie

Dezelfde opmerking werd gemaakt door de Vlor (cf. supra).

"– Een duidelijk en uniform kader voor tuchtprocedures en -instanties in het hoger onderwijs. Met uw ander voorontwerp van bijzonder decreet tot wijziging van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen wat betreft de delegatie door de raad van bestuur wil u externe experten toelaten tot de tuchtorganen van UGent om grensoverschrijdend gedrag kordater aan te pakken. Dit vindt de SERV positief, maar hij vraagt ook om de interne samenstelling van de tucht- en bestuursorganen in zowel privaat- als publiekrechtelijke hogeronderwijsinstellingen te bekijken

met betrekking tot meer pariteit (namelijk een vertegenwoordiging van niet enkel professoren, maar ook ander personeel, studenten en bursalen)."

Reactie

Een gelijkaardige opmerking werd gemaakt door de Vlor bij artikel 7, §2. De problematiek van de samenstelling van de tuchtinstanties is breder dan grensoverschrijdend gedrag en kan niet in dit voorontwerp van decreet geregeld worden. Dit dient elders te gebeuren.

"– Een afstemming tussen de Vlaamse Codex Hoger Onderwijs (die o.a. het statuut vertrouwenspersoon voor studenten regelt) en de federale welzijnswetgeving (die o.a. het statuut vertrouwenspersoon voor bursalen en personeel regelt) zodat iedereen studerend en werkend aan een hogeronderwijsinstelling – ondanks de diversiteit aan statuten en contracttypes (zoals bursalen) – ook effectief gebruik kan maken van een vertrouwenspersoon en dat gelijke rechten worden gegarandeerd op opvolging, bijstand en bescherming van de slachtoffers. Uit het voorontwerp van decreet is immers niet altijd duidelijk op te maken welke doelgroep de maatregelen beogen."

Reactie

Wat betreft het personeel is het statuut van vertrouwenspersoon geregeld in de federale regelgeving. De bedoeling van dit voorontwerp is net om een gelijkaardige regeling uit te werken voor vertrouwenspersonen ten aanzien van studenten. Het is inderdaad de bedoeling van de regelgever om iedereen die studeert en werkt aan een hogeronderwijsinstelling gelijke toegang te geven tot vertrouwenspersonen en tot procedures die opvolging, bijstand en bescherming bieden.

Advies van de Raad van State

De Raad van State gaf zijn advies op 13 juli 2023. Naast een aantal wetgevingstechnische opmerkingen (punt 10, 11 en 12 van het advies), waarmee in het ontwerp dat voorligt volledig rekening gehouden werd, heeft de Raad ook meer specifieke adviezen geformuleerd.

Adviezen bij artikel II.355/3

Wat betreft artikel II.355/3 heeft de Raad van State opmerkingen bij paragraaf 3. De Raad van State heeft geen probleem met het principe van een centraal register waarin alle meldingen van grensoverschrijdend gedrag bij het intern meldpunt, zowel van de vertrouwenspersoon voor studenten als van de vertrouwenspersoon voor personeel worden geregistreerd (opmerking Raad van State, punt 3.1, eerste paragraaf). De Raad van State vraagt echter de doelstelling te expliciteren (opmerking Raad van State, punt 3.1, vierde paragraaf), alsook explicieter en limitatief te bepalen welke gegevens worden geregistreerd (opmerking Raad van State, punt 3.1, vijfde paragraaf) en van welke categorieën van personen de gegevens worden geregistreerd en verwerkt (opmerking Raad van State, punt 3.2).

Reactie

De met de verwerking van persoonsgegevens beoogde doelstelling werd in het ontwerp van decreet uitdrukkelijk opgenomen om aan de opmerking van Raad van State gevolg te geven. Het doel van dit centrale register bestaat erin om alle meldingen die binnen de instelling worden gedaan te verzamelen op één digitale plek. Dit moet de instelling in staat stellen om personen waarover meerdere meldingen zijn gebeurd accurater op te volgen en ten aanzien van deze personen gepaste maatregelen uit te werken en te implementeren (punt 3.1). Daarnaast is

op limitatieve wijze bepaald welke gegevens geregistreerd worden en over welke categorieën van personen het gaat. De decretale tekst vermeldt dat in het centrale register met inachtneming van de wetgeving op de bescherming van de persoonsgegevens die gegevens worden opgenomen die nodig zijn om dit doel te bereiken (punt 3.2).

Met betrekking tot wie toegang heeft tot het centrale register merkt de Raad van State op dat geëxpliciteerd moet worden wat verstaan wordt onder "instelling" (opmerking Raad van State, punt 3.3).

Reactie

Om gevolg te geven aan de opmerking van de Raad van State werd "de instelling" geschrapt. Op die manier wordt het duidelijker dat enkel personen met beroepsgeheim (= vertrouwenspersonen en preventieadviseur psychosociale aspecten), toegang hebben tot het centraal register.

De Raad van State stelt dat voor alle verwerkte gegevens in een bewaartermijn moet worden voorzien en vraagt zich af of – zoals in het ontwerp was voorzien – een algemene bewaartermijn van tien jaar niet in strijd is met het proportionaliteitsbeginsel (opmerking Raad van State, punt 3.4).

Reactie

De algemene bewaartermijn van tien jaar werd vervangen door een meer proportionele benadering waarbij op advies van de Raad van State een onderscheid werd gemaakt tussen meldingen over studenten en meldingen over personeelsleden.

De Raad van State stelt ook dat "het ontworpen artikel II.355/3, §3, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de naam van de melder enkel wordt geregistreerd indien hij daarmee instemt. Hierbij moet het voorontwerp verduidelijken of het niet registreren van de naam ertoe leidt dat er sprake zal zijn van anonieme gegevens dan wel gepseudonimiseerde gegevens (in het geval een melding elektronisch kan gebeuren, lijkt het niet vermelden van de naam er niet toe te leiden dat er sprake is van anonieme gegevens). Ook lijkt een bepaling daarover te moeten worden opgenomen voor betrokken derden." (opmerking Raad van State, punt 3.5).

Reactie

Het ontwerp van decreet wordt verduidelijkt in die zin dat het niet registreren van de naam ertoe leidt dat er sprake zal zijn van anonieme gegevens.

Adviezen bij artikel II.355/4

De Raad van State formuleert ook opmerkingen over artikel II.355/4. Artikel II.355/4 gaat nader in op de functie van vertrouwenspersoon voor studenten. De verhouding tussen de vertrouwenspersoon voor studenten en de vertrouwenspersoon voor personeel wordt eveneens aangeraakt.

Hij stelt dat het ontworpen artikel II.355/4, van de Codex Hoger Onderwijs verwarrend opgesteld is, "doordat het eerst de vertrouwenspersoon voor studenten regelt, vervolgens verwijst naar zowel de vertrouwenspersoon voor studenten als naar de vertrouwenspersoon voor personeel, en dan weer regelingen bevat die enkel gelden voor de vertrouwenspersonen voor studenten" (opmerking Raad van State, punt 13).

Hij stelt voor om in het ontworpen artikel II.355/4 van de Codex Hoger Onderwijs de vertrouwenspersoon voor studenten te regelen, en vervolgens een bepaling op te stellen die regelingen inzake de vertrouwenspersoon voor personeel bevat (eventueel door het van toepassing maken van bepalingen inzake de vertrouwenspersoon voor studenten).

Reactie

Deze suggestie werd gevolgd en het artikel II.355/4 in voorgestelde zin heropgebouwd. Dit heeft gezorgd voor een andere indeling in paragrafen.

De Raad van State stelt ook dat in het ontworpen artikel II.355/4, §4, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs bepaald wordt dat de vertrouwenspersonen beschikken "over de vaardigheden en kennis die nodig zijn voor de uitoefening van de opdracht als vertrouwenspersoon". Het tweede lid bepaalt vervolgens dat de vertrouwenspersoon binnen zes maanden na zijn aanstelling een basisopleiding volgt, zodat "zo snel als mogelijk" voor de nodige opleiding en professionalisering wordt gezorgd. Deze bepalingen lijken contradictorisch (opmerking Raad van State, punt 14).

Reactie

Ook deze bepaling werd aangepast om gevolg te geven aan de opmerking van de Raad van State. De regelgever verwacht niet dat elke vertrouwenspersoon meteen bij zijn of haar aanstelling al over alle vaardigheden en kennis beschikt om de functie uit te oefenen. Hij geeft de instellingen zes maanden de ruimte om de vertrouwenspersonen die ze aanstellen op te leiden. Het eerste en tweede lid van artikel II.355/4, §4, dienen in deze zin begrepen te worden. Dit wordt toegelicht in de memorie van toelichting.

De Raad van State geeft daarnaast meer specifieke opmerkingen over paragraaf 3 en paragraaf 5 van artikel II.355/4.

Paragraaf 3 van dit artikel focust op de verhouding tussen de vertrouwenspersoon voor studenten en het tuchtorgaan van de instelling. In sommige gevallen (die toegelicht worden in paragraaf 3) kan de vertrouwenspersoon voor studenten het tuchtorgaan op de hoogte stellen van een melding.

De Raad van State stelt dat "in de ontworpen bepaling moet worden vastgelegd welke gegevens van de melding, en in het bijzonder welke gegevens die geen betrekking hebben op de melder, kunnen worden doorgegeven aan de tuchtinstantie."

In het ontworpen artikel II.355/4, §3, tweede lid, van de Codex Hoger Onderwijs, wordt bepaald dat bij meerdere meldingen ten aanzien van een bepaald persoon de vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon voor personeel "verder initiatief (kan) nemen", mits de anonimiteit van alle melders altijd gegarandeerd kan worden. Bij een acuut risico neemt de vertrouwenspersoon "een initiatief" met inachtneming van de regels van het beroepsgeheim bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek. De Raad van State adviseert om hier te expliciteren wat met "initiatief" (opmerking Raad van State, punt 4.2. en 9.1) en met "acuut risico" (opmerking Raad van State, punt 9.1) bedoeld wordt.

Reactie

Het doel van de melding aan het tuchtorgaan is om het tuchtorgaan te informeren, zodat het eventueel kan besluiten om een tuchtonderzoek op te starten. De gegevens die doorgegeven worden zijn enkel deze die het opstarten van een tuchtonderzoek mogelijk maken. Dit is geëxpliciteerd in de herwerkte versie van het

artikel en verder toegelicht in de memorie. De memorie geeft ook voorbeelden van wat met "initiatief" en "acuut risico" bedoeld wordt.

In het ontworpen artikel II.355/4, §5, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs wordt bepaald dat de vertrouwenspersoon studenten, de vertrouwenspersoon personeel en de preventieadviseur psychosociale aspecten, die allen zijn gebonden door het beroepsgeheim, "waar nodig" het recht en de plicht hebben met elkaar contact op te nemen en dat zij "pertinente" informatie kunnen uitwisselen.

De Raad van State stelt dat uit de ontworpen bepaling niet blijkt wat het doel is van de uitwisseling van informatie. Ook in de memorie van toelichting wordt daarover niets vermeld. De ontworpen bepaling is volgens de Raad te ruim geformuleerd zodat niet blijkt waarvoor en welke "pertinente" informatie kan worden uitgewisseld. De ontworpen bepaling moet worden herschreven, waarbij ook de essentiële elementen van de gegevensuitwisseling worden opgenomen.

Reactie

Welke gegevens kunnen uitgewisseld worden is nader gespecificeerd in de nieuwe versie van het betreffende artikel. De vertrouwenspersoon voor studenten, de vertrouwenspersoon personeel en de preventieadviseur psychosociale aspecten hebben het recht en de plicht om waar nodig contact op te nemen met elkaar. Zij maken gezamenlijke afspraken over het centraal register en kunnen de nodige informatie uitwisselen die noodzakelijk zijn om de doelstellingen, vermeld in artikel II.355/3, §3, van de Codex Hoger Onderwijs, te bereiken.

Een gelijkaardige opmerking maakt de Raad met betrekking tot het tweede lid van de ontworpen bepaling, dat het per melding bijhouden van een individueel dossier door de vertrouwenspersoon studenten voorschrijft (opmerking Raad van State, punt 5 en 9.2).

De Raad van State wijst er in dit verband ook op dat deze bepalingen als een inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven moeten beschouwd worden, meer bepaald wat het aspect bescherming van persoonsgegevens betreft, dat gewaarborgd wordt bij artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Hij stelt: "om in het licht van de voornoemde bepalingen aanvaardbaar te zijn, moet de inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven worden geformuleerd in duidelijke en voldoende nauwkeurige bewoordingen die het mogelijk maken de gevallen te voorzien waarin de wetgever een dergelijke inmenging toestaat. Elke inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven moet bovendien steunen op een redelijke verantwoording en evenredig zijn met de door de wetgever nagestreefde doelstellingen." (opmerkingen Raad van State, punt 6 tot en met 9.2).

Reactie

In de memorie wordt verduidelijkt dat de bedoeling van de opmaak van een individueel dossier voor elke melding is dat er op deze manier van elke melding steeds een spoor terug te vinden is zodat de vertrouwenspersonen adequater hun functie kunnen uitoefenen.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Niet van toepassing.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Punt 2°

De hier gehanteerde definitie van grensoverschrijdend gedrag sluit naadloos aan bij de definitie gehanteerd in de federale wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk (BS 18 september 1996).

Punt 4°

Pesterijen uiten zich inzonderheid in woorden, bedreigingen, handelingen, gebaren of eenzijdige geschriften. Deze gedragingen kunnen inzonderheid verband houden met leeftijd, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, syndicale overtuiging, taal, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap, een fysieke of genetische eigenschap, sociale afkomst, nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming, geslacht, seksuele geaardheid, genderidentiteit en genderexpressie.

Artikel 3

Uitbreiding van punt 2° in artikel II.279 is gemaakt om duidelijk te maken dat de rol van ombudspersoon een andere is dan die van vertrouwenspersoon. Hier wordt duidelijk aangegeven dat de ombudspersoon niet bevoegd is voor "als onbillijk ervaren handelingen en toestanden" aangaande grensoverschrijdend gedrag.

Artikel 4

Dit artikel verplicht de besturen de studenten te raadplegen met betrekking tot het beleid dat ze willen voeren rond en de maatregelen die ze willen nemen met betrekking tot de vertrouwenspersoon voor studenten.

Artikel 5

Dit artikel voegt een titel 6 toe.

Artikel 6

Artikel 6 tot en met 8 sommen de minimumvereisten op voor een instellingsbeleid rond grensoverschrijdend gedrag.

Het in de Codex Hoger Onderwijs nieuw ingevoegd artikel II.355/2 geeft heel algemeen aan wat er van personeelsleden en studenten van een hogeronderwijsinstelling verwacht wordt in de omgang met collega's en met (mede)studenten. Uit dit artikel volgt dat grensoverschrijdend gedrag binnen een hogeronderwijsinstelling en ruimer, in een onderwijscontext niet aanvaardbaar is.

Artikel 7

Het in de Codex Hoger Onderwijs nieuw ingevoegd artikel II.355/3 geeft aan hoe een instellingsbestuur minimaal beleidsmatig moet reageren op het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag binnen de hogeronderwijsinstelling en binnen een onderwijscontext.

Paragraaf 1

Elke hogeronderwijsinstelling dient een eigen gedragscode inzake omgangsvormen binnen de instelling op te stellen. Belangrijk is dat de gedragscode opgenomen wordt in het arbeidsreglement en het onderwijs- en examenreglement, zodat iedereen op de hoogte is van deze code en van mogelijke sancties die verbonden zijn bij overtreding van de gedragscode. Opname van de gedragscode in deze reglementen verankert de gedragscode en maakt ze juridisch afdwingbaar.

Met procedure bedoelt de regelgever een geheel van door een hogeronderwijsinstelling uit te werken samenhangende acties die verhelderen hoe en waar studenten grensoverschrijdend gedrag kunnen melden en hoe die melding binnen de instelling zal opgevolgd en afgehandeld worden, door wie en binnen welke termijnen. Door het voorzien van de mogelijkheid voor studenten die een melding hebben gedaan van een waarnemer bij volgende evaluatiemomenten wordt de drempel om te melden verlaagd.

Paragraaf 2

Er wordt een meldpunt opgericht voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag door studenten of personeelsleden. Dit meldpunt kan het meldpunt zijn dat al bestaat ten aanzien van het personeel en waarvan de werking desgevallend wordt uitgebreid.

Paragraaf 3

In het centraal register worden alle meldingen met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag die binnen de instelling zijn gedaan samengebracht. Instellingen hoger onderwijs zijn groot van omvang en hebben niet zelden meerdere meldpunten waar grensoverschrijdend gedrag kan gemeld worden. Deze meldpunten werken veelal onafhankelijk van elkaar. Zonder een centralisatie van gegevens over meldingen is het moeilijk om patronen met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag te ontdekken en om in dat geval op te treden. Doel van het centraal register is bijgevolg de mogelijkheid vergroten om patronen te ontdekken en aldus een betere en meer accurate opvolging van meldingen te realiseren. Het centrale register is voor de instellingen ook een tool om te monitoren of de geldende procedures gevolgd zijn alsook om de kwaliteit van de opvolging te bewaken. Niet alleen de rechten van de melder, maar ook deze van diegene waartegen een melding gebeurt, moeten hierbij gerespecteerd worden. Het register dient ontwikkeld en gebruikt te worden volgens de principes van het gegevensbeschermingsrecht (AVG).

Ook anonieme meldingen worden opgenomen in het register. Wanneer de opvolging erin bestaat een tuchtprocedure op te starten, worden alle rechten van de verdediging gerespecteerd.

Artikel 8

Artikel II.355/4 gaat in op een cruciaal onderdeel van dit instellingsbeleid rond grensoverschrijdend gedrag, met name de installatie en de rol van vertrouwenspersonen ten aanzien van studenten. Artikel II.355/4 wil de vertrouwenspersonen ten aanzien van studenten verankeren binnen de instelling en hun een beschermend statuut geven in lijn met de bescherming die de vertrouwenspersonen ten aanzien van personeelsleden nu al genieten.

Paragraaf 1

Deze paragraaf geeft aan dat de hogeronderwijsinstellingen de functie van vertrouwenspersoon ten aanzien van studenten moeten instellen en legt vast welke bescherming deze functie geniet.

Paragraaf 2

De in deze paragraaf omschreven taak is wat de vertrouwenspersoon voor studenten minimaal als taak dient op te nemen. Het bestuur kan in de door haar uit te werken procedure (zoals vermeld in paragraaf 1 van artikel II.355/3 van de Codex Hoger Onderwijs) bijkomende taken toekennen aan een vertrouwenspersoon. Onder gerichte doorverwijzing wordt een doorverwijzing verstaan die gezien de context van de melding en de situatie van de melder het meest aangewezen is. Dit kan onder meer gaan over doorverwijzing naar een tuchtinstantie, psychosociale ondersteuning, medische bijstand, een externe preventiedienst, juridische bijstand, politiediensten.

Paragraaf 3

Evident kan de vertrouwenspersoon met toestemming van de melder de bevoegde tuchtinstantie op de hoogte stellen van de melding.

Als er ten aanzien van een bepaalde persoon meerdere meldingen zijn ontvangen, kan de vertrouwenspersoon ook zonder toestemming van de melder een initiatief nemen dat verder reikt dan de in paragraaf 2 van artikel 355/4 vermelde initiatieven. De anonimiteit van de melder die geen toestemming heeft gegeven dient wel gegarandeerd te worden.

Daarnaast, als er voor de melder of voor derden een acuut risico is (gevaar voor lijf en leden, buitensporige gevolgen of voor agressie), is de vertrouwenspersoon verplicht om verder een adequaat initiatief te nemen, zoals nu reeds voorzien conform artikel 458 van het Strafwetboek en de rechtspraak daarover. Dit initiatief kan verschillen naargelang de specifieke casus. Voorbeelden van initiatieven zijn een melding doen bij de bevoegde tuchtinstantie, andere hulpinstanties inschakelen, politie of gerecht inschakelen.

Indien een vertrouwenspersoon de bevoegde tuchtinstantie op de hoogte brengt, dan gebeurt dit in een eerste fase door een eenvoudige mededeling van alle gegevens die in het register zijn vermeld. Vervolgens kan de tuchtinstantie aanvullende gegevens verzamelen in het kader van de tuchtprocedure zoals die op vandaag bestaat. Bij het doorgeven van deze gegevens wordt steeds de wetgeving ter bescherming van de persoonsgegevens in acht genomen. Doel van de gegevensoverdracht is een tuchtonderzoek opstarten en mogelijk maken. De anonimiteit van melders die anoniem wensten te blijven, wordt te allen tijde gegarandeerd.

Paragraaf 4

Het bestuur is vrij om te kiezen welke opleiding ze haar vertrouwenspersonen opdraagt te volgen. De regelgever schrijft naar analogie van de federale regelgeving een opleiding van minstens vijf dagen voor en deelname aan intervisie- of supervisiesessies teneinde een minimale kwaliteitsgarantie te trachten waarborgen. De vereiste om jaarlijks minimaal één intervisie of supervisie te volgen op straffe van het verlies van het statuut van vertrouwenspersoon, is een bijkomende kwaliteitsgarantie naar de vertrouwenspersonen toe.

Een vertrouwenspersoon kan dus aangesteld worden zonder al de nodige opleiding te hebben gevolgd. De aanstelling houdt evenwel steeds het engagement van de vertrouwenspersoon en van de instelling in dat deze opleiding zo snel mogelijk en uiterlijk binnen zes maanden na de aanstelling gevolgd wordt.

Paragraaf 5

De vertrouwenspersoon dient voor elke melding een individueel dossier op te stellen. De bedoeling is dat er op deze manier van elke melding steeds een spoor terug te vinden is met een betere opvolging als gevolg.

De vertrouwenspersonen werken binnen de regels van het beroepsgeheim zoals bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek. Dit artikel regelt de samenwerking en uitwisseling van gegevens tussen de vertrouwenspersonen onderling en de preventieadviseurs psychosociale aspecten.

Indien een melder wenst dat de naam van de melder niet in het individueel dossier wordt opgenomen, dan zorgt de vertrouwenspersoon voor een geanonimiseerde registratie. De vertrouwenspersoon informeert de melder dat dit gevolgen heeft voor de opvolging van het dossier.

Paragraaf 6

De manier waarop de vertrouwenspersoon rapporteert, wordt door het bestuur vastgelegd in de procedure vermeld in artikel II.355/3, §2, van de Codex Hoger Onderwijs.

Paragraaf 7

De regelgever wil met deze paragraaf enerzijds vermijden dat docenten en ander academisch of onderwijzend personeel over collega’s zouden moeten oordelen. Anderzijds wil hij de student de keuze laten of hij al dan niet een lid van het ZAP of onderwijzend personeel wil in vertrouwen nemen.

Paragraaf 8

De bedoeling van deze paragraaf is om vrijwilligers en extern gefinancierde onderzoekers (zoals FWO-bursalen (FWO: Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen)) die in hogeronderwijsinstellingen werken en in deze hoedanigheid in aanraking komen met grensoverschrijdend gedrag ook bescherming te bieden. Voor deze categorie personen is het immers niet altijd duidelijk of zij al dan niet onder de federale Welzijnswet vallen, zoals dit in elk geval voor de andere personeelsleden wel het geval is. Met dit artikel wordt verduidelijkt dat de doctorandi die actief zijn binnen het hoger onderwijs, voor de toepassing van deze regelgeving als personeel worden behandeld. De door de instellingen hoger onderwijs reeds uitgewerkte procedures in het kader van de federale Welzijnswet dienen aanvullend op dit ontwerp van decreet te worden gevolgd.

Paragraaf 9

Deze paragraaf maakt de bepalingen van paragraaf 3 tot en met 5 van artikel 355/4 ook van toepassing op de vertrouwenspersonen voor personeel. Dit onverminderd de bepalingen van de federale wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk (BS 18 september 1996).

Artikel 9

Het doel van dit artikel is om het universiteitsbestuur de mogelijkheid te geven om leden van het administratief en technisch personeel waartegen een formele interventieprocedure in het kader van grensoverschrijdend gedrag loopt, preventief te schorsen. Een gelijkaardige wijziging met betrekking tot het academisch personeel zal doorgevoerd worden door een aanpassing van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 december 1998 tot vaststelling van de regeling omtrent de afwezigheden, de tucht, de administratieve standen, het verlof, de mandaatsbeëindiging, het onderzoek van de lichamelijke geschiktheid en het geneeskundig toezicht voor het academisch personeel bij de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 10

Het doel van dit artikel is om het bestuur van de instelling de mogelijkheid te geven om een personeelslid waartegen een formele interventieprocedure in het kader van grensoverschrijdend gedrag loopt, preventief te schorsen.

Artikel 11

Om de drempel te verlagen voor studenten om meldingen te doen, wordt de optie voorzien om, indien gewenst, van de mogelijkheid gebruik te maken om hun examen te laten bijwonen door een waarnemer.

Artikel 12

Dit artikel regelt de inwerkingtreding.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

VOORONTWERP VAN DECREET
van 17 maart 2023

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;
is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het voorontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013

Art. 2. In artikel I.3 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 31/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

"31°/1 geweld: elke feitelijkheid waarbij een student of werknemer psychisch of fysiek wordt bedreigd of aangevallen binnen een werksituatie of studiecontext in het hoger onderwijs;";

2° er wordt een punt 33°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"33°/0 grensoverschrijdend gedrag: ongewenst seksueel gedrag, geweld en pesterijen;";

3° er wordt een punt 35°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"35°/1 intern meldpunt voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag: de meldpunten die binnen de instellingen hoger onderwijs zijn opgericht waar grensoverschrijdend gedrag kan worden gemeld;";

4° er wordt een punt 44°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"44°/1 ongewenst seksueel gedrag: elke vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of lichamelijk gedrag met een seksuele connotatie dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van een persoon wordt aangetast of een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd;";

5° er wordt een punt 50°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"50°/1 pesterijen: een onrechtmatig geheel van meerdere, gelijkaardige of uiteenlopende gedragingen buiten of binnen de hogeronderwijsinstelling, die plaatshebben gedurende een bepaalde tijd, die tot doel of gevolg hebben dat de persoonlijkheid, de waardigheid of de fysieke of psychische integriteit van een student of een werknemer wordt aangetast of dat een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd.

Art. 3. In artikel II.279 van dezelfde codex worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "stelt een ombudsdienst in" vervangen door de woorden "richt een ombudsdienst op";

2° aan het tweede lid, 2°, worden de woorden "die betrekking hebben op de studieloopbaan van de studenten" toegevoegd.

Art. 4. Aan artikel II.325, eerste lid, van dezelfde codex wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"3° het algemeen beleid en de procedure rond de werking van de vertrouwenspersoon voor studenten.".

Art. 5. In deel II van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt een titel 6 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Titel 6. Grensoverschrijdend gedrag".

Art. 6. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 6, ingevoegd bij artikel 5, een artikel II.355/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. II.355/2. De personeelsleden en studenten van de hogeronderwijsinstellingen respecteren de instelling en iedereen die aan de voormelde instelling werkt of studeert. De personeelsleden en studenten respecteren daarbij de internationale en grondwettelijke beginselen over de rechten van de mens. De personeelsleden en studenten gedragen zich in hun onderlinge betrekkingen op een correcte wijze.".

Art. 7. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in dezelfde titel 6 een artikel II.355/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. II.355/3. §1. Het bestuur stelt samen met de vertegenwoordigers van de studenten en het personeel een gedragscode op over grensoverschrijdend gedrag.

De voormelde gedragscode wordt opgenomen in het arbeidsreglement en in het onderwijs- en examenreglement van de instelling.

Het bestuur werkt samen met de vertegenwoordigers van de studenten en het personeel een procedure uit voor de meldingen over grensoverschrijdend gedrag en de opvolging ervan binnen de instelling, met inbegrip van de te respecteren termijnen.

Studenten die een melding doen, kunnen desgewenst gebruik maken van de mogelijkheid om hun examen te laten bijwonen door een waarnemer zoals ook omschreven in art. II. 222 3°.

§2. Het bestuur richt binnen de instelling minstens één intern meldpunt voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag op. Dit meldpunt wordt bestaft door de vertrouwenspersoon studenten en de vertrouwenspersoon personeel. Het bestuur garandeert de onafhankelijke en toegankelijke werking van het interne meldpunt of de interne meldpunten voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag.

Elk intern meldpunt voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag kan de bevoegde tuchtinstantie op de hoogte brengen van een melding over grensoverschrijdend gedrag. Het tuchtreglement legt procedures vast waaronder vastgelegde termijnen voor het geven van een ontvangstbevestiging en de verschillende stappen die de tuchtinstantie kan ondernemen.

§3. Het bestuur zorgt ervoor dat een centraal register bijgehouden wordt waarin alle meldingen van grensoverschrijdend gedrag bij het meldpunt, de vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon personeel binnen de instelling worden geregistreerd. Hierbij worden de regels met betrekking tot de verwerking en de bescherming van de persoonsgegevens in uitvoering van de algemene verordening gegevensbescherming gerespecteerd.
Als de melder daarom vraagt, kan een melding anoniem worden opgenomen.

Art. 8. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in dezelfde titel 6 een artikel II.355/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 355/4. §1. Het bestuur stelt minstens één vertrouwenspersoon voor studenten aan waar een student terecht kan voor meldingen over grensoverschrijdend gedrag tussen studenten onderling binnen de onderwijscontext en tussen studenten en personeel.

Het bestuur garandeert dat de vertrouwenspersoon voor studenten de opdracht, vermeld in het eerste lid, volledig autonoom kan uitoefenen. Geen enkele persoon mag druk uitoefenen op de vertrouwenspersoon bij de uitoefening van diens functie. Vertrouwenspersonen mogen geen nadeel ondervinden van hun activiteiten als vertrouwenspersoon en kunnen in hun functie van niemand bevelen ontvangen. De vertrouwenspersoon voor studenten mag geen rol opnemen in tuchtprocedures.

§2. De vertrouwenspersoon voor studenten zoekt met de melder naar een oplossing voor het gemelde probleem door middel van:
1° gesprekken die het onthaal en het actief luisteren omvatten;

2° een bemiddeling tussen de betrokken personen als ze daarmee akkoord gaan;
3° een interventie bij een andere student of bij een personeelslid, of de hiërarchische lijn van dat personeelslid, na uitdrukkelijke toestemming van de melder;
4° een gerichte doorverwijzing;
5° het in kaart brengen van andere mogelijke interne en externe acties en het ondersteunen bij die acties die de melder kan ondernemen als de melder de acties, vermeld in punt 1° tot en met 5°, als onvoldoende beschouwt.

§3. De vertrouwenspersoon voor studenten kan, als er ten aanzien van een bepaalde persoon meerdere meldingen zijn ontvangen of een melding van die aard is dat er onmiddellijke actie wordt vereist, een initiatief nemen, zelfs als de melder dat niet wil, als er een risico is voor de melder, derden of de organisatie. In het voormelde geval wordt de anonimiteit van alle melders altijd gegarandeerd.

§4. Het bestuur zorgt ervoor dat de vertrouwenspersoon voor studenten beschikt over de nodige tijd en over de vaardigheden en kennis die nodig zijn voor de uitoefening van de opdracht als vertrouwenspersoon.

De instelling zorgt na de aanstelling van de vertrouwenspersoon zo snel als mogelijk voor de nodige opleiding en professionalisering. De vertrouwenspersoon volgt uiterlijk binnen zes maanden nadat die is aangesteld een basisopleiding van ten minste vijf dagen.

De vertrouwenspersoon volgt minstens één keer per jaar een intervisie of supervisie voor vertrouwenspersonen voor studenten. Vertrouwenspersonen die zonder geldige reden niet jaarlijks een intervisie of supervisie volgen, verliezen het statuut van vertrouwenspersoon en kunnen niet meer als vertrouwenspersoon functioneren.

§5. De vertrouwenspersoon voor studenten werkt binnen de regels van het beroepsgeheim zoals bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek.
De vertrouwenspersoon voor studenten, de vertrouwenspersoon personeel en de preventieadviseur psychosociale aspecten hebben het recht en de plicht om waar nodig contact op te nemen met elkaar . Zij maken gezamenlijke afspraken over het centraal register en kunnen pertinente informatie uitwisselen.

Vertrouwenspersonen voor studenten houden per melding een individueel dossier bij.

§6. Vertrouwenspersonen voor studenten rapporteren jaarlijks aan het bestuur over hun werking.

§7. Leden van het zelfstandig academisch personeel of onderwijspersoneel, kunnen niet optreden als vertrouwenspersoon voor studenten.

§8. Personen die binnen de hogeronderwijsinstelling als vrijwilliger werkzaam zijn kunnen grensoverschrijdend gedrag melden bij een intern meldpunt. Ze worden met betrekking tot de verdere afhandeling van hun melding gelijkgesteld met personeel.

Art. 9. In artikel V.63, eerste lid, van dezelfde codex wordt in de tweede alinea na de eerste zin volgende zin toegevoegd: "Indien de universiteit na een melding van grensoverschrijdend gedrag formeel een onderzoek heeft opgestart, kan de betrokkene door het universiteitsbestuur preventief geschorst worden bij wijze van ordemaatregel" ingevoegd.

Art. 10. In artikel V.102, eerste lid, van dezelfde codex worden tussen de woorden "wordt vervolgd" en de zinsnede ", en zijn aanwezigheid" de woorden "of als de hogeronderwijsinstelling na een melding van grensoverschrijdend gedrag formeel een onderzoek heeft opgestart" ingevoegd.

Art. 11. Art. II.222.3° wordt de bepaling: "3° de wijze waarop de openbaarheid van zowel de mondelinge als schriftelijke examens wordt gewaarborgd;" gewijzigd door wat volgt:"3° de wijze waarop de openbaarheid van zowel mondelinge als schriftelijke examens wordt gewaarborgd en de wijze waarop studenten die dit wensen hun mondelinge examens kunnen laten bijwonen door een waarnemer."

Hoofdstuk 3. Inwerkingtreding

Art. 12. Dit decreet treedt in werking vanaf het academiejaar 2023-2024.

Brussel, … (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

ADVIES VAN DE GEGEVENSBESCHERMINGSAUTORITEIT

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Standaardadvies 65/2023 van 24 maart 2023

Betreft: Standaardadvies betreffende de redactie van normatieve teksten

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit"),
aanwezig: de dames Cédrine Morlière, Nathalie Ragheno en Griet Verhenneman, en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit,* met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op artikel 25, lid 3, WOG volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Brengt op 24 maart 2023 het volgend standaardadvies uit.

I. TOEPASSINGSGEBIED EN CONTEXT VAN DIT ADVIES

1. Gezien het uitzonderlijk grote aantal adviesaanvragen dat momenteel bij de Autoriteit wordt ingediend en bij gebrek aan voldoende personele middelen, is de Autoriteit niet in staat om alle adviesaanvragen die zij ontvangt, te behandelen. Wanneer de aanvrager niet aangeeft dat het voorgelegde ontwerp aanleiding kan geven tot hoge risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, en wanneer uit zijn antwoorden in het formulier ook niet kan worden afgeleid dat dergelijke risico's aanwezig zijn, kan de Autoriteit beslissen om te verwijzen naar voorliggend standaardadvies betreffende de redactie van normatieve teksten[1].

2. In dit algemene advies wordt gewezen op de belangrijkste eisen waaraan elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt, moet voldoen. Het blijft dus geldig bij elke redactie van normatieve teksten. Het is de verantwoordelijkheid van de auteur van een ontwerpnorm om ervoor te zorgen dat deze daadwerkelijk voldoet aan de kwaliteitseisen van een wet, opgelegd op grond van de AVG en gelezen in samenhang met de Grondwet, het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (hierna "het EVRM").

II. REDACTIE VAN NORMATIEVE TEKSTEN EN GEGEVENSBESCHERMING

A. Wat betreft de vereiste van noodzakelijkheid en evenredigheid van de gegevensverwerkingen die door het ontwerp worden geregeld

3. De Autoriteit herinnert eraan dat elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging vormt in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het recht op bescherming van persoonsgegevens van de betrokkenen. Een dergelijke inmenging is enkel toelaatbaar als zij noodzakelijk is en evenredig met het nagestreefde gerechtvaardigde doel.

4. Ter herinnering: de verwerking van persoonsgegevens wordt als noodzakelijk beschouwd als zij de minst ingrijpende maatregel vormt om het ermee nagestreefde gerechtvaardigde doel te

[1] De Autoriteit dient strategische keuzes te maken, rekening houdend met de nieuwe taken die haar krachtens de AVG zijn opgelegd, de middelen waarover zij beschikt en de beginselen die in de AVG zijn vervat (zoals het beginsel van de risico-gebaseerde benadering en het beginsel van de 'verantwoordingsplicht'). Daarom onderzoekt zij de adviesaanvragen die haar op grond van artikel 23 van de WOG en/of artikel 36, lid 4, van de AVG worden voorgelegd eerst uitsluitend op basis van het formulier.
Alleen in gevallen waarin de antwoorden in het formulier ernstige aanwijzingen bevatten dat het ontwerp van normatieve tekst een hoog risico inhoudt, gaat de Autoriteit over tot een systematische analyse van het ontwerp van normatieve tekst zelf en brengt zij een concreet advies uit.
In de andere gevallen en gezien de toevloed aan dossiers, gaat de Autoriteit niet over tot een analyse van de tekst van het ontwerp van normatieve tekst en geeft zij voorliggende algemene richtlijnen. Het is aan de aanvrager om er in de praktijk voor te zorgen dat het ontwerp dat hij redigeert, daadwerkelijk voldoet aan de kwaliteitsvereisten van de wet die door de AVG, de Grondwet, het Handvest van de grondrechten en het EVRM, worden opgelegd.

bereiken. De auteur van een normatieve tekst moet daarom nagaan of er geen andere maatregelen zijn die minder ingrijpend zijn voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, en waarmee het nagestreefde doel kan worden bereikt. De beoogde gegevensverwerking moet dus toelaten het nagestreefde doel te bereiken (criterium van doeltreffendheid), maar moet tevens de maatregel zijn die het minst ingrijpt in de rechten en vrijheden van de betrokkenen (criterium van noodzakelijkheid in strikte zin). Conreet betekent dit dat als het mogelijk is het beoogde doel te bereiken met een maatregel die minder ingrijpt in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer of het recht op bescherming van persoonsgegevens, de oorspronkelijk beoogde gegevensverwerking niet ingevoerd mag worden.

5. Wanneer de noodzaak van de verwerking van persoonsgegevens vaststaat, moet de auteur van de normatieve tekst er zich nog van vergewissen dat de verwerking evenredig is (in strikte zin) met het beoogde doel, d.w.z. dat er een juist evenwicht moet worden gevonden tussen de verschillende belangen die op het spel staan en de rechten en vrijheden van de betrokkenen. Met andere woorden, er moet een evenwicht zijn tussen de inmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en op bescherming van persoonsgegevens, en het doel dat met die verwerking wordt beoogt en dat daadwerkelijk kan worden bereikt . De voordelen die voortvloeien uit de gegevensverwerking in kwestie moeten dus opwegen tegen de nadelen ervan voor de betrokkenen (criterium van evenredigheid in strikte zin).

6. De Autoriteit vestigt de aandacht van de auteurs van normatieve teksten op de verplichting ervoor te zorgen dat de verwerkingen van persoonsgegevens die door het ontwerp worden geregeld of in uitvoering daarvan zullen worden geregeld, werkelijk noodzakelijk zijn en evenredig met het nagestreefde doel.

B. Wat betreft de vereiste van voorzienbaarheid van de verwerking van persoonsgegevens

7. Verder herinnert de Autoriteit eraan dat elke verwerking van persoonsgegevens een rechtsgrond of een rechtmatigheidsgrond moet hebben, zoals bepaald in artikel 6, lid 1, van de AVG. Gegevensverwerkingen die bij een normatieve maatregel zijn ingevoerd, zijn bijna altijd gebaseerd op artikel 6, lid 1, punt c) of e), van de AVG[2].

[2]Artikel 6, lid 1, van de AVG: *"De verwerking is alleen rechtmatig indien en voor zover aan ten minste een van de onderstaande voorwaarden is voldaan: (…)*
c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust; (…)
e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen; (….)".

8. Krachtens artikel 22 van de Grondwet, artikel 8 van het EVRM en artikel 6, lid 3, van de AVG, moet voor dergelijke verwerkingen duidelijke en nauwkeurige regelgeving gelden, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn[3]. Met andere woorden, de regelgeving die de gegevensverwerking regelt of waarvan de toepassing een gegevensverwerking met zich meebrengt, moet voldoen aan de vereisten van voorzienbaarheid en nauwkeurigheid, zodat bij lezing ervan, de betrokkenen duidelijk kunnen begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden verricht en onder welke omstandigheden deze verwerkingen zijn toegestaan.

9. Dit betekent echter niet dat voor elke gegevensverwerking een *specifieke* norm moet gelden die uitdrukkelijk alle gegevensbeschermingskwesties in de betrokken context regelt. In bepaalde gevallen kan de voorzienbaarheid van een verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang immers worden gewaarborgd door de norm die deze taak toekent aan de verwerkingsverantwoordelijke, en de AVG (in voorkomend geval gelezen in combinatie met andere normen die eveneens van toepassing zijn).

10. De vraag rijst dan wanneer en in welke mate een *specifiek* normatief kader noodzakelijk is. Aangezien er geen absolute regel of mathematische formule is om met zekerheid te bepalen wanneer een specifieke norm nodig is om een verwerking van persoonsgegevens te regelen die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang, en om de voorzienbaarheid ervan te waarborgen, geeft de Autoriteit hieronder richtsnoeren.

11. Artikel 6, lid 2, van de *AVG bepaalt: "De lidstaten kunnen specifiekere bepalingen handhaven of invoeren ter aanpassing van de manier waarop de regels van deze verordening met betrekking tot de verwerking met het oog op de naleving van lid 1, punten c) en e), worden toegepast; hiertoe kunnen zij een nadere omschrijving geven van specifieke voorschriften voor de verwerking en andere maatregelen om een rechtmatige en behoorlijke verwerking te waarborgen, ook voor andere specifieke verwerkingssituaties als bedoeld in hoofdstuk IX."*.

12. Overweging 10 van de AVG, die betrekking heeft op artikel 6, lid 2, van de *AVG, bepaalt: "In samenhang met de algemene en horizontale wetgeving inzake gegevensbescherming ter uitvoering van Richtlijn 95/46/EG beschikken de lidstaten over verscheidene sectorgebonden wetten op gebieden waar behoefte is aan meer specifieke bepalingen. Deze verordening biedt de lidstaten ook ruimte om eigen regels voor de toepassing vast te stellen, onder meer wat de verwerking van bijzondere persoonsgegevenscategorieën ("gevoelige gegevens) betreft. In zoverre staat deze verordening niet in de weg aan lidstatelijk recht waarin specifieke situaties op het gebied van gegevensverwerking nader worden omschreven, meer bepaald door nauwkeuriger*

[3] Zie ook overweging 41 van de AVG.

te bepalen in welke gevallen verwerking van persoonsgegevens rechtmatig geschied". (*onderstreept door de Autoriteit*)

13. Bovendien verwijst de AVG ook meermaals naar het nationale recht, hetzij om een specifiek kader voor bepaalde verwerkingen van persoonsgegevens te eisen, hetzij om het treffen van passende en specifieke maatregelen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkenen, op te leggen.[4].

14. De Autoriteit stelt met name drie situaties vast waarin een nationale norm de verwerking van persoonsgegevens specifiek moet regelen:

- wanneer het nodig is de voorzienbaarheid van een verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een publieke taak, beter te waarborgen dan door louter te verwijzen naar de formulering van de norm waarbij de publieke taak wordt toegekend, en specifieke waarborgen moeten worden geboden om de rechten en vrijheden van de betrokkenen te beschermen;

- wanneer het noodzakelijk is het bindende karakter van een wettelijke verplichting tot verwerking van persoonsgegevens te verzekeren (artikel 6, lid 1, punt c), van de AVG). In dat verband wijst de Autoriteit erop dat de norm die de wettelijke verplichting oplegt, enerzijds het concrete doel moet specificeren waarvoor de verplichte gegevensverwerking moet worden uitgevoerd, en anderzijds duidelijk en nauwkeurig moet zijn, zodat de verwerkingsverantwoordelijke in principe geen beoordelingsmarge heeft met betrekking tot de manier waarop de verwerking van persoonsgegevens die nodig is om aan zijn wettelijke verplichting te voldoen, wordt uitgevoerd[5].

- wanneer de AVG of de WVG de vaststelling van een dergelijke specifieke norm voor de verwerking van persoonsgegevens oplegt, om bijvoorbeeld te voorzien in specifieke beschermingsmaatregelen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen [6].

---

[4] Dat is bijvoorbeeld het geval voor verwerkingen betreffende bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG (gegevens over ras, gegevens over de gezondheid,...) die nodig zijn voor de uitvoering van de verplichtingen van verwerkingsverantwoordelijken op het gebied van arbeidsrecht, of voor verwerkingen betreffende deze gegevens die nodig zijn om redenen van zwaarwegend algemeen belang.

[5] Groep Artikel 29, *advies 06/2014 van over het begrip "gerechtvaardigd belang van de voor de verwerking verantwoordelijke" in artikel 7 van Richtlijn 95/46/EG*, blz. 22. De Autoriteit herinnert eraan dat, ondanks een dergelijk gebrek aan beoordelingsmarge, het hoe dan ook aan de verwerkingsverantwoordelijke is om ervoor te zorgen dat de betrokken verwerking in overeenstemming is met de verplichting in kwestie en met de AVG.

[6] Wanneer bijvoorbeeld een verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG of artikel 10 van de AVG via normatieve weg moet worden geregeld, en in dat verband in passende en specifieke maatregelen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkenen (artikel 9, lid 2, punt g), van de AVG, artikel 10 van de WVG) moet worden voorzien, of wanneer het recht van het publiek op toegang tot officiële documenten en het recht op bescherming van persoonsgegevens met elkaar in overeenstemming moeten worden gebracht (artikel 86 van de AVG)...

15. In deze context, ook al vormt elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en op bescherming van persoonsgegevens, toch moet niet elke verwerking (en dus elke inmenging in het recht op privacy) noodzakelijkerwijs specifiek geregeld worden door een norm van nationaal recht, bijvoorbeeld door een *specifiek* hoofdstuk dat aan de verwerking van persoonsgegevens is gewijd. Voor gegevensverwerkingen die noodzakelijk zijn voor de vervulling van een taak van algemeen belang, merkt de Autoriteit op dat, voor zover de publieke taken (waarvoor de verwerking van persoonsgegevens nodig is) door de wetgever op zodanige wijze zijn omschreven en afgebakend dat de doeleinden van deze verwerkingen als welbepaald en uitdrukkelijk kunnen worden beschouwd en men zich niet in een van de hierboven beschreven situaties bevindt, het niet systematisch nodig is een *specifiek* kader voor *deze* gegevensverwerkingen te bieden. Onder deze voorwaarde kan de AVG immers in bepaalde gevallen volstaan om de genoemde gegevensverwerkingen te regelen, met name wanneer er geen specifiek risico voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bestaat.

16. De Autoriteit verzoekt de auteur van de normatieve tekst derhalve om ervoor te zorgen dat zijn ontwerp voldoet aan de vereiste van voorzienbaarheid, zodat bij de lezing ervan, eventueel in combinatie met de lezing van het relevante normatieve kader, de betrokkenen duidelijk kunnen begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden uitgevoerd en onder welke omstandigheden die verwerkingen zijn toegestaan.

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Cédrine Morlière, Directeur

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

VLOR vlaamse onderwijsraad

ADVIES

18 april 2023

Welgekomen kader tegen grensoverschrijdend gedrag in hoger onderwijs

Advies bij het voorontwerp van decreet over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies op vraag van Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand op 21 maart 2023

Uitgebracht door de Raad Hoger Onderwijs op 18 april 2023 met eenparigheid van stemmen

Voorbereiding: werkgroep Democratisering hoger onderwijs op 29 maart 2023 onder voorzitterschap van Imran Uddin

Dossierbeheerder: Tine Degrande

1 Situering

Op 17 maart 2023 werd het voorontwerp van decreet over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het decreet werkt een kader op Vlaams niveau uit in de strijd tegen grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs. Het bevat maatregelen en regelgeving rond:

- de centrale registratie en actieve opvolging van elke melding rond grensoverschrijdend gedrag bij elke hogeronderwijsinstelling;
- een wettelijk statuut voor vertrouwenspersonen ten aanzien van studenten.

De Vlor ontving bij dit voorontwerp van decreet een adviesvraag van minister Ben Weyts. In dit advies buigt de Vlor zich over het voorontwerp van decreet.

2 Gelijkwaardige bescherming van alle studenten en personeel

Het welzijn van personeel en studenten staat hoog op de agenda van de hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen. Alle instellingen vinden het belangrijk dat ze een veilige werk-, leer-, en leefomgeving creëren voor hun personeel en studenten.

Grensoverschrijdend gedrag is nochtans een breder maatschappelijk probleem. Het komt voor in heel wat verschillende contexten, waaronder in hogeronderwijsinstellingen. Er zijn meldingen van grensoverschrijdend gedrag in hoger onderwijs tussen studenten en personeelsleden, tussen studenten onderling, tussen personeelsleden onderling, maar ook externen kunnen betrokken zijn.

Sinds 1996 is er de federale welzijnswetgeving, die onder andere heeft geleid tot de aanstelling van vertrouwenspersonen voor het personeel. Ook de instellingen zelf ondernamen al verschillende acties specifiek gericht op de preventie en aanpak van grensoverschrijdend gedrag. Denk bijvoorbeeld aan:

- het Charter Grensoverschrijdend Gedrag uit 2018 met tien generische instructies;
- de monitoring en evaluatie van het Charter, zowel binnen de Vlaamse Interuniversitaire Raad als de Vlaamse Hogescholenraad;
- het beleid rond grensoverschrijdend gedrag dat in alle instellingen wordt gevoerd.

Het is voor de Vlor cruciaal dat er een duidelijk signaal wordt gegeven dat grensoverschrijdend gedrag absoluut niet getolereerd wordt. De Vlor is dan ook tevreden dat dit er komt via het voorontwerp van decreet. Tot nu toe bestond er immers in de Codex Hoger Onderwijs nog geen regelgeving rond grensoverschrijdend gedrag. Het voorontwerp van decreet is ook complementair aan de eerder genoemde initiatieven vanuit het hoger onderwijs voor de preventie en aanpak van grensoverschrijdend gedrag. Het zorgt ervoor dat er een gelijkwaardige bescherming is van alle studenten en personeel, ongeacht de hogeronderwijsinstelling waar ze studeren of werken.

De Vlor vindt het daarnaast ook belangrijk dat vertrouwenspersonen voor studenten van een gelijkwaardige wettelijke bescherming kunnen genieten als vertrouwenspersonen voor personeel. Terwijl het personeel op dit vlak al wettelijk beschermd was (via de Welzijnswet met zijn uitvoeringsbesluiten), was dat niet het geval voor studenten.

3 Nood aan verdere verduidelijking bij bepaalde artikelen

Hieronder bespreken we de artikelen die zijn opgenomen in het voorontwerp van decreet. Omdat de Vlor zich kan vinden in het opzet en de grote lijnen van het voorontwerp van decreet, gaat het louter om concrete vragen en suggesties om bepaalde decretale bepalingen verder te verduidelijken of te expliciteren.

Artikel 2

- In dit artikel worden er verschillende termen gedefinieerd. De Vlor vindt de definitie van grensoverschrijdend gedrag op basis van de federale welzijnswet van 1996 te eng. Grensoverschrijdend gedrag is veel ruimer dan ongewenst seksueel gedrag, geweld, en pesterijen. Ook bijvoorbeeld machtsmisbruik in hiërarchische relaties valt onder deze noemer. Dergelijk gedrag moet wel degelijk als grensoverschrijdend beschouwd worden, zodanig dat slachtoffers zich realiseren dat ze hiervan melding kunnen maken. De Vlor stelt voor om de definitie te verbreden en eventueel kan er een verduidelijking via de memorie van toelichting worden gegeven.[1]
- Er heerst vaak onduidelijkheid over de positie van bursalen[2] in het hoger onderwijs: Kunnen ze beschouwd worden als studenten of als personeel? De Vlor is vragende partij om expliciet aan te geven dat bursalen in dit voorontwerp van decreet als personeel worden beschouwd, en dat voor hen dus de regelgeving rond grensoverschrijdend gedrag bij personeel van toepassing is.

Artikel 3

Dit artikel verduidelijkt de verschillende rol van ombudspersoon en vertrouwenspersoon. De Vlor vindt het goed dat er een rolscheiding is tussen ombudspersoon en vertrouwenspersoon.

Momenteel is het in heel wat hogeronderwijsinstellingen het geval dat de ombudspersoon tegelijk de rol van vertrouwenspersoon opneemt, zeker in campussen of afdelingen met een beperkt aantal studenten. Ombudspersonen zijn immers laagdrempelig toegankelijk voor studenten. Wanneer eenzelfde persoon zowel de functie van ombudspersoon als van vertrouwenspersoon opneemt, moet het duidelijk zijn binnen welk juridisch kader hij opereert. De Vlor denkt hierbij bijvoorbeeld aan het onderscheid tussen de discretieplicht die geldt voor de ombudspersoon en het beroepsgeheim dat geldt voor de vertrouwenspersoon.

In paragrafen 1 en 7 van artikel 8 gaan we verder in op wie volgens de Vlor al dan niet de rol moet kunnen opnemen van de vertrouwenspersoon voor studenten. We pleiten daar voor een variatie aan profielen onder de vertrouwenspersonen waarbij de student zelf de keuze heeft.

Artikel 7

Paragraaf 1

- Paragraaf 1 van artikel 7 vermeldt dat de gedragscode moet opgenomen worden in zowel het arbeidsreglement als in het onderwijs- en examenreglement. De Vlor is echter geen voorstander van het integraal opnemen van de gedragscode in die reglementen. Het is voor de Vlor wel cruciaal dat er een duidelijk signaal wordt gegeven dat grensoverschrijdend gedrag absoluut niet getolereerd wordt. Door de gedragscode expliciet een grondslag te geven in deze

[1] Verschillende bronnen kunnen hierbij inspiratie bieden. Bijvoorbeeld: Wat is grensoverschrijdend gedrag? (vlaanderen.be) of het Charter Grensoverschrijdend Gedrag uit 2018

[2] Bursalen zijn onderzoekers die een beurs toegekend krijgen om doctoraatsonderzoek of postdoctoraal onderzoek uit te voeren. Vooral over de positie van doctoraatsbursalen in het hoger onderwijs heerst er vaak onduidelijkheid.

reglementen, is ze juridisch afdwingbaar. Een gedragscode geeft op een positieve manier aan hoe men wordt geacht om te gaan met elkaar, terwijl reglementen focussen op wat er *niet* aanvaardbaar is. Via deze aanpak wordt er dus vanuit een breed perspectief gekeken naar het welzijn van studenten en personeel, met bijzondere aandacht voor het beperken van grensoverschrijdend gedrag.

- Het is voor de Vlor cruciaal dat de gedragscode wordt opgesteld door het instellingsbestuur samen met de vertegenwoordigers van studenten en personeel. Ook indien de gedragscode op een later moment zou wijzigen, moet dit opnieuw via een participatief traject tot stand komen.

Paragraaf 2

- Paragraaf 2 van artikel 7 bevat onder meer de volgende zin: 'Elk intern meldpunt voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag kan de bevoegde tuchtinstantie op de hoogte brengen van een melding over grensoverschrijdend gedrag.' De Vlor stelt voor om dit te herformuleren als volgt: 'De vertrouwenspersoon voor studenten moet de melder opmerkzaam maken op de mogelijkheid van een tuchtprocedure, en indien de melder dit wenst hem begeleiden naar de tuchtprocedure.' Op die manier krijgen melders de garantie dat ze geïnformeerd worden over de mogelijkheden tot verdere stappen. Tegelijkertijd is dit nodig om te garanderen dat de vertrouwenspersoon voor studenten zijn of haar rol kan blijven opnemen voor (potentiële) melders.
- De Vlor is bezorgd over de samenstelling van de tuchtinstanties in de hogeronderwijsinstellingen. Die moeten zodanig samengesteld zijn dat ze onafhankelijk en objectief kunnen fungeren. De Vlor neemt zich voor om hier in de nabije toekomst verder over na te denken en initiatief rond te ondernemen. De samenstelling van de tuchtinstanties is immers niet alleen belangrijk bij tuchtmaatregelen rond grensoverschrijdend gedrag, maar speelt ook een belangrijke rol bij de beoordeling van andere tuchtdossiers.

Paragraaf 3

Paragraaf 3 van artikel 7 bepaalt dat er een centraal register wordt bijgehouden waarin alle meldingen van grensoverschrijdend gedrag bij het meldpunt, de vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon voor personeel binnen de instelling worden geregistreerd. De Vlor vraagt de decreetgever om te verduidelijken hoe de verplichting om alle meldingen bij te houden in dat centraal register zich verhoudt tot (1) de verplichting van de vertrouwenspersoon voor studenten om te werken binnen de regels van het beroepsgeheim zoals bedoeld in het artikel 458 van het Strafwetboek en (2) de bepaling dat de vertrouwenspersoon voor studenten *waar nodig* contact opneemt en pertinente informatie uitwisselt met de vertrouwenspersoon voor personeel en de preventieadviseur psychosociale aspecten (zie paragraaf 5 van artikel 8).

Artikel 8

Paragraaf 1

Deze paragraaf stelt dat er minstens één vertrouwenspersoon voor studenten moet worden aangesteld. Volgens de Vlor worden er aan elke instelling best meerdere vertrouwenspersonen voor studenten aangesteld, zodat studenten zelf kunnen kiezen naar welke vertrouwenspersoon ze toe stappen. Via een variatie aan profielen onder de vertrouwenspersonen waaruit studenten kunnen kiezen, wordt er gegarandeerd dat er voor elke student minstens één vertrouwenspersoon is die voldoende onafhankelijk kan werken (ook zie paragraaf 7).

Paragraaf 2

- In paragraaf 2 wordt de volgende zin vermeld: 'De vertrouwenspersoon voor studenten zoekt met de melder naar een oplossing voor het gemelde probleem door middel van […]'. De Vlor stelt een alternatieve formulering voor, namelijk 'De vertrouwenspersoon voor studenten onderneemt in overleg met de melder één of meerdere van onderstaande oplossingsgerichte acties'. Die alternatieve formulering maakt duidelijk dat niet noodzakelijk alle opgesomde acties telkens geschikt zijn, maar dat het aantal acties dat aangewezen is, afhangt van de situatie. Bovendien vermijdt deze formulering het gebruik van de term 'oplossing'. De Vlor vindt die term hier niet geschikt, omdat er in situaties van grensoverschrijdend gedrag hoe dan ook schade werd aangebracht.
- Bij 4° wordt gesproken over 'een gerichte doorverwijzing'. De Vlor vraagt om dit verder te verduidelijken. Het kan bijvoorbeeld gaan over een doorverwijzing naar een tuchtinstantie, psychosociale ondersteuning, medische bijstand, een externe preventiedienst, juridische bijstand, politiediensten, etc.
- Bij 5° is er sprake van 'acties vermeld in punt 1° tot en met 5°', terwijl dit zou moeten gaan om 'acties vermeld in punt 1° tot en met 4°'.

Paragraaf 3

De huidige formulering van deze paragraaf wordt door de Vlor als vaag ervaren. De formulering geeft te weinig richting aan de vertrouwenspersonen. De Vlor is vragende partij om dit sterker en duidelijker te formuleren, en hierbij een onderscheid te maken tussen de volgende situaties:

- *Als* er ten aanzien van een bepaalde persoon meerdere meldingen zijn ontvangen, dan moet de vertrouwenspersoon voor studenten verder initiatief nemen, mits de anonimiteit van alle melders altijd gegarandeerd kan worden.
- *Als* er zich een noodsituatie voordoet (die bijvoorbeeld een risico in zich draagt voor de melder), dan neemt de vertrouwenspersoon voor studenten initiatief met inachtneming van de regels van het beroepsgeheim zoals bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek.

Paragraaf 4

Vertrouwenspersonen hebben nood aan tijd en opleiding, maar ook aan intervisie en supervisie om hun rol ten volle te kunnen opnemen. Vertrouwenspersonen voor studenten hebben vaak al eerder kennis en vaardigheden verworven over de materie (bijvoorbeeld via een opleiding psychologie), die in hun positie als vertrouwenspersoon bijzonder waardevol zijn. De Vlor is vragende partij om rekening te houden met deze eerder verworven kwalificaties en competenties.

Paragraaf 7

Deze paragraaf bepaalt dat leden van het zelfstandig academisch personeel of het onderwijspersoneel niet kunnen optreden als vertrouwenspersonen voor studenten. Het zelfstandig academisch personeel of onderwijspersoneel heeft nochtans vaak de nodige competenties en expertise om als vertrouwenspersoon op te treden, en staat ook voldoende dicht bij de studenten om dit op een laagdrempelige manier te kunnen doen. De Vlor pleit voor een variatie aan profielen onder de vertrouwenspersonen waaruit studenten kunnen kiezen, en wil dus geen functies en statuten op voorhand uitsluiten (ook zie paragraaf 1 van artikel 8). Tegelijkertijd is het wel noodzakelijk dat er minstens één vertrouwenspersoon is die niet tot het zelfstandig academisch personeel of het onderwijspersoneel behoort.

Artikelen 9 en 10

De Vlor vraagt om te verduidelijken wat de draagwijdte is van deze bepalingen en wat er wordt bedoeld met de formulering dat er een 'formeel onderzoek wordt opgestart'. We vermoeden dat het gaat over een onderzoek dat voorafgaat aan het opstarten van een tuchtprocedure en aldus

over een mogelijkheid tot preventief schorsen vooraleer de tuchtrechtelijke vervolging is ingesteld, maar stellen vast dat de decretale bepalingen hierover onvoldoende duidelijkheid scheppen.

Artikel 12

De inwerkingtreding van het decreet is voorzien vanaf volgend academiejaar 2023-2024.

De Vlor acht het echter niet haalbaar om de formele implementatie van alle decretale bepalingen op deze zeer korte termijn te voltooien. Het kost immers tijd om een participatief traject te lopen om de decretale bepalingen op een kwaliteitsvolle manier vorm te geven. Denk bijvoorbeeld aan:

- de aanstelling en opleiding van vertrouwenspersonen. De periode tussen de bekrachtiging van het decreet en de inwerkingtreding zal wellicht te kort zijn om alle vertrouwenspersonen aan te stellen en volwaardig op te leiden.
- de verwijzingen naar de gedragscodes in onder andere het onderwijs- en examenreglement. Bij bepaalde hogeronderwijsinstellingen werd dat reglement al formeel goedgekeurd, bij andere zal dat zeer binnenkort plaatsvinden. Dat moet tijdig gebeuren, om het transparant te kunnen communiceren naar (toekomstige) studenten. Momenteel is het voor de instellingen nog onduidelijk op welke manier de integratie van de gedragscode in het onderwijs- en examenreglement zal moeten gebeuren (zie ook onze eerdere suggesties bij paragraaf 1 van artikel 7).

Hoewel het ons niet realistisch lijkt om de formele implementatie te voltooien tegen de start van academiejaar 2023-2024, willen we wel benadrukken dat we ons volledig kunnen vinden in de geest van het decreet. De hogeronderwijsinstellingen zijn momenteel al volop bezig met de voorbereiding van de implementatie van het decreet en engageren zich om de formele implementatie zo snel mogelijk en ten laatste tegen academiejaar 2024-2025 volledig te realiseren.

4 Openstaande vraag rond het externe meldpunt

Vanuit de bredere zorg voor het welzijn van personeel en studenten, en verder bouwend op eerdere acties gericht op de preventie en aanpak van grensoverschrijdend gedrag, engageren de Vlor-partners zich ten volle om het decreet mee te realiseren.

Dankzij dit decretaal kader wordt het beleid verder aangescherpt en wordt er gericht actie ondernomen om grensoverschrijdend gedrag verder terug te dringen. Onze opmerkingen en suggesties dienen dus louter vanuit de gedeelde zorg te worden gelezen.

Om de bovenstaande doelen te kunnen realiseren, is er voor de Vlor nog één openstaande vraag: Hoe verhoudt het extern meldpunt op Vlaams niveau zich tot de interne meldpunten in de instellingen hoger onderwijs? Dit externe meldpunt zou beleidsdomeinoverschrijdend tot stand komen en verankerd worden in het Vlaams Mensenrechteninstituut.[3] De Vlor benadrukt dat het nodig is dat het externe meldpunt voldoende voeling heeft met de hogeronderwijscontext.

De oprichting van dat meldpunt is niet opgenomen in dit voorontwerp van decreet, maar dat neemt niet weg dat er voor de hogeronderwijssector nood is aan duidelijkheid over de opdracht van dit meldpunt en de onderlinge samenwerking en communicatie tussen het centrale meldpunt en de interne meldpunten op instellingsniveau.

[3] zie Hoorzitting grensoverschrijdend gedrag in hoger onderwijs | Vlaams Parlement

De Vlor vraagt om zicht te krijgen op de timing van de verdere uitrol van het externe meldpunt. De Vlor verwacht nauw betrokken te worden bij de uitrol ervan en zal zijn rol opnemen door hierover mee na te denken.

Tine Degrande
secretaris Raad Hoger Onderwijs

Mieke Van Herreweghe
voorzitter Raad Hoger Onderwijs

ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE
VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Vlaamse overheid

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2023/044 van 18 april 2023

over

tekst	Ontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
titel	over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs
roepnaam	(decreet grensoverschrijdend gedrag hoger onderwijs)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 17 maart 2023

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: “het e-govdecreet”), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna “WVG”);

Gelet op het verzoek om advies van de heer Ben Weyts, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand van 21 maart 2023, ontvangen door de VTC op 21 maart 2023;

Gelet op de behandeling op de zitting van 18 april 2023;

Brengt op 18 april 2023 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs (hierna “de adviesvrager”) verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna “VTC”) over een ontwerp van decreet *over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs* (hierna “het Ontwerp”), zonder aanduiding van specifieke artikelen.

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Dit voorontwerp van decreet biedt aan het hoger onderwijsveld een wettelijk kader voor de ontwikkeling en implementatie van een beleid rond grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs.

4. Meer specifiek verankert het volgende maatregelen in de regelgeving:

   – de centrale registratie en actieve opvolging van meldingen bij elke hogeronderwijsinstelling;
   – het statuut voor vertrouwenspersoon ten aanzien van studenten.

5. De Adviesaanvrager verwijst naar de operationele doelstelling 3.3. streven naar een veilige en gezonde leer- en werkomgeving van de beleids- en begrotingstoelichting Onderwijs 2023.

6. De toelichting verduidelijkt dat in de Codex Hoger Onderwijs momenteel niets specifiek opgenomen is over de thematiek van grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs en dat casussen in de pers het afgelopen jaar meer dan voldoende aangetoond hebben dat hier dringend nood aan is en dat de regelingen en procedures die tot nu toe binnen de hogeronderwijsinstellingen werden uitgewerkt en toegepast onvoldoende zijn.

7. Het Ontwerp en meer in het bijzonder artikel 5 van het voorontwerp maakt op Vlaams niveau een kader rond omgaan met grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs dat maximaal inspeelt op wat al bestaat binnen de hogeronderwijsinstellingen. Het eerste gedeelte van artikel 5, met name de nieuw in de Codex Hoger Onderwijs in te voeren artikels II.355/2 en 355/3, formuleren minimumvereisten voor een degelijk instellings- en overheidsbeleid met betrekking tot de aanpak van grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs. Het tweede gedeelte van artikel 5, met name het nieuw in de Codex Hoger Onderwijs in te voeren artikel II.355/4, gaat in op de rol van de vertrouwenspersoon ten aanzien van de studenten en geeft de vertrouwenspersoon ten aanzien van studenten een statuut en een bescherming die vergelijkbaar is met deze die de vertrouwenspersonen ten aanzien van het personeel reeds bezitten.

8. De invoering van een gedragscode, zal volgens het Ontwerp voor iedereen binnen de instellingen helderheid scheppen over welk gedrag onaanvaardbaar is. Het zal hierdoor enerzijds grensoverschrijdend gedrag ontmoedigen, anderzijds de mogelijkheid tot sanctionering vergroten.

9. De verplichting voor hoger onderwijsinstellingen om een procedure met betrekking tot meldingen en opvolging van grensoverschrijdend gedrag uit te werken, gekoppeld aan de verplichting om binnen hoger onderwijsinstellingen interne meldpunten voor grensoverschrijdend gedrag op te richten, zal volgens het Ontwerp voor melders/slachtoffers duidelijkheid scheppen over wie ze kunnen aanspreken, waar ze terecht kunnen en wat de verschillende procedures zijn. Die duidelijkheid zal drempelverlagend werken en studenten en andere melders binnen de instelling meer vertrouwen geven om effectief een melding te doen.

10. De verplichting om binnen elke instelling een centraal register van meldingen bij te houden, zal volgens het Ontwerp de opvolging en kwaliteitscontrole van wat er met meldingen gebeurt gevoelig verbeteren.

11. Globaal gezien wordt verwacht dat het regelgevend kader, dat in het Ontwerp wordt voorgesteld, volgende impact zal hebben:

   – instellingen zullen betere en efficiëntere procedures uitwerken die opgenomen worden in het arbeids-, tucht- en onderwijs- en examenreglement en daardoor juridisch beter verankerd worden;
   – versnelde aanpak binnen de instellingen door het instellen van heldere termijnen voor behandeling;
   – recidivisten zullen beter kunnen opgespoord worden via meldingen die binnen de instelling verzameld worden in een centraal register;
   – de slagkracht verhogen van de vertrouwenspersonen ten aanzien van studenten.

12. Specifiek naar jongeren onder de 25 jaar toe (Jokertoets) wordt verwacht dat de maatregelen genomen in het voorontwerp van decreet

- een betere omkadering bieden aan melders/slachtoffers;
- laagdrempeligheid voor melders/slachtoffers zal doen toenemen;
- het vertrouwen van de studenten om melding te doen van grensoverschrijdend gedrag zal laten groeien;
- de ondersteuning geboden aan studenten gevoelig zal verbeteren.

13. De verwachting op basis van de impactanalyse is ook dat op termijn het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs zal afnemen.

14. Het Ontwerp zou gelijke rechten en gelijke behandeling in gelijke gevallen versterken doordat het een algemeen geldend minimumkader ontwikkelt en oplegt aan alle hogeronderwijsinstellingen.

15. Het Ontwerp bevat geen uitgewerkte regeling voor de verwerking van persoonsgegevens. Elementen daarvan zijn te vinden in de verschillende bepalingen zoals verder zal blijken.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

16. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn (overlap van de categorieën is mogelijk):
- studenten en werknemers binnen het hoger onderwijs;
- vrijwilligers binnen het hoger onderwijs;
- vertrouwenspersonen.

En dat het minstens de volgende gegevens betreft (zie infra):
- Identificatiegegevens;
- Kwalificatiegegevens;
- alle informatie over de personen die in de melding en het dossier worden vermeld;
- de categorisering als recidivist.

17. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

18. Het Codex Hoger Onderwijs die met het Ontwerp gewijzigd wordt, bevat slechts enkele bepalingen met betrekking tot specifieke verwerkingen van persoonsgegevens. Dit is aannemelijk in de mate dat de rechtvaardigingsgrond van de verwerkingen niet gebaseerd is artikel 6.1, c), AVG “de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust of artikel 6.1, e), AVG “de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang;”. De instellingen van het hoger onderwijs verwijzen voor bepaalde verwerkingen in hun privacyverklaringen ook naar de aanwezigheid van een contract of toestemming.

19. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.

20. Het Ontwerp, de toelichting, noch de nota aan de Vlaamse Regering vermelden expliciet op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de hier bedoelde verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden. De VTC adviseert om dit wel te doen. Aangezien het Ontwerp uitdrukkelijk oplegt om individuele dossiers en een register bij te houden van de meldingen, gaat de VTC ervan uit dat de bedoelde verwerking valt onder artikel 6.1, c), AVG.

21. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM[1], artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen[2] van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn. [3]

22. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, c), AVG[4], die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven, maar eerder enkel op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk afgebakend zijn[5]. Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG.

23. Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a), AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere transparantiemaatregelen vragen. Er zal immers niet naar de wetgeving kunnen verwezen worden voor die elementen.

24. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of de beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven.

25. Hierbij moet er op gelet worden dat in een eventueel uitvoeringsbesluit verdere modaliteiten kunnen worden bepaald, maar dat de essentie in het decreet zelf moet worden opgenomen. Aangezien in het Ontwerp geen delegatie aan de Vlaamse Regering wordt gegeven) moet het bepalen van de essentiële elementen zeker in het Ontwerp zelf gebeuren. Een eventuele machtiging aan de Vlaamse Regering moet voldoende nauwkeurig omschreven zijn en betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de maatregelen waarvan de essentiële

---

[1] Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

[2] Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking");
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

[3] EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GwH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GwH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GwH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116; DEGRAVE, E., "*L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparance et contrôle*" , Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

[4] "c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;"

[5] Artikel 6, 3, AVG. Voor wat punt e) betreft, bestaat de doelstelling van de verwerking in de vervulling van een taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht.

elementen voorafgaandelijk door de decreetgever zijn vastgesteld. De VTC verwijst naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake delegatie door de wetgever[6].

26. **De VTC stelt vast dat de essentiële elementen van de verwerking van persoonsgevens onvoldoende gedetailleerd worden bepaald in het Ontwerp.** Ze kan die bijgevolg ook niet beoordelen. **Het Ontwerp voldoet nu dus niet**, zeker rekening houdend met de bijzonder gevoelige aard van de verwerkingen, die – afhankelijk de aard en het niveau van detail van eventuele meldingen – ook betrekking kunnen hebben op bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 en 10 van de AVG. Naast de rol van het slachtoffer moet er ook rekening gehouden worden met de rechten van de beschuldigden; ook hierover vindt de VTC niets terug in het Ontwerp.

27. Al wat hierna wordt vermeld is enerzijds motivering van deze conclusie en is anderzijds bedoeld als leidraad voor het verder uitwerken of herbekijken van de regeling.

3. Doelbinding

28. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).

29. De doeleinden van specifiek de gegevensverwerkingen, enerzijds het bewaren van gegevens in individuele dossiers en anderzijds opname van de meldingen in een register, worden **onvoldoende** in het Ontwerp vermeld, terwijl het in dit geval erg belangrijk is dat ze duidelijk zijn. Het Ontwerp legt de nadruk op de verplichtingen, maar niet op de verhoopte gevolgen zelf. Zo wordt voor het centraal register in de impactanalyse die in de toelichting is opgenomen, de volgende verwachting verwoord:

> *"- recidivisten zullen beter kunnen opgespoord worden via meldingen die binnen de instelling verzameld worden in een centraal register"*

30. Het is dus duidelijk dat de gevolgen van meldingen voor de betrokkenen zeer vergaand kunnen zijn, en het is de VTC niet duidelijk hoe de opstellers afgewogen hebben dat een melding niet in elk geval en per definitie terecht zal zijn. Indien het register effectief bedoeld is als 'opsporingsmiddel' voor soms strafbare gedragingen, dan dient een dergelijk register strak gereglementeerd te zijn. De VTC adviseert dat de doeleinden expliciet in het Ontwerp worden opgenomen zodat kan beoordeeld worden of ze gerechtvaardigd zijn en de proportionaliteit van de gegevensverwerking ertegen kan worden afgewogen.

4. Verantwoordelijkheid

31. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

32. Het Ontwerp bevat geen specifieke en expliciete bepalingen. Artikel 7, §3, geeft het bestuur van de onderwijsinstelling wel een opdracht wat het register betreft:

> *"§3. Het bestuur zorgt ervoor dat een centraal register bijgehouden wordt waarin alle meldingen van grensoverschrijdend gedrag bij het meldpunt, de vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon personeel binnen de instelling worden geregistreerd. Hierbij worden de regels met betrekking tot de verwerking en de bescherming van de persoonsgegevens in uitvoering van de algemene verordening gegevensbescherming gerespecteerd."*

[6] bv. GwH nr. 166/2011, 10 november 2011, overw. B.43.3 e.v., GwH nr. 158/2021, 18 november 2021, overw. B.8.4.2., GwH nr. 26/2023, 16 februari 2023, overw. B.74.1.

33. Artikel 8, §5, bepaalt dan weer het volgende m.b.t. de individuele dossiers:

"Vertrouwenspersonen voor studenten houden per melding een individueel dossier bij."

34. Aangezien het van belang is dat de betrokkenen perfect weten tot wie zich te richten met het oog op het uitoefenen en afdwingen van de hen door de AVG toegekende rechten, wordt dus bij voorkeur in het Ontwerp opgenomen wie de verwerkingsverantwoordelijke is rekening houdend met de definitie van de AVG.

35. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35 AVG)[7] voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.

36. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB aangewezen zal zijn gelet op **de lijst van de VTC**[8] met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren conform artikel 35.4 van de AVG. De VTC verwijst in dit kader naar de punten:

3) wanneer er op systematische wijze bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG3[10], evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG of gegevens van zeer persoonlijke aard (zoals financiële gegevens en gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld[11] tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. GEVOELIGE GEGEVENS [criteria 4 en 5][12];

6) wanneer er sprake is van **zwarte lijsten**: verwerkingen waarbij persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten, gegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag of gegevens over slecht betalingsgedrag worden verwerkt met het oogmerk om besluiten mogelijk te maken waaraan voor de betrokkenen rechtsgevolgen zijn verbonden of die hen anderszins in aanmerkelijke mate treffen (zwarte lijsten of waarschuwingslijsten, zoals bijvoorbeeld zwarte lijsten die betrekking hebben op onrechtmatig gedrag van werknemers, bijvoorbeeld in de zorg, of van hinderlijk gedrag van huurders van sociale woningen. ZWARTE LIJSTEN [criteria 4, 6, 7, 8];

37. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht[9].

38. Het gaat hier in ieder geval over een heel complexe problematiek waarvoor de procedures goed moeten uitgewerkt worden om een redelijk niveau van transparantie te bereiken en de rechten van verdediging ook te respecteren. De principes van privacy by design en privacy by default moeten worden meegenomen. In een GEB wordt er ook naar alternatieve verwerkingen gekeken: de VTC heeft er vragen bij dat het aanleggen van een register met de daarbij horende risico's de beste oplossing is voor het gestelde probleem.

---

[7] Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

- https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit: https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf)

[8] Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aanname van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_O_2020_01_DPIA_lijsten_v1_voor_web.pdf

[9] Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: "Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichthoudende autoriteit."

5. Minimale gegevensverwerking

39. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

40. Noch de categorieën betrokkenen, noch de categorieën persoonsgegevens worden expliciet benoemd. De VTC adviseert om dit te doen. De VTC kan uit het geheel van de tekst het volgende afleiden:

41. De **categorieën betrokkenen** zijn minstens:

- vertrouwenspersonen;
- studenten die een melding doen (tenzij volledig anoniem);
- vrijwilligers die een melding doen[10];
- gegevens van het academisch personeel of studenten waarover een melding wordt gedaan;
- gegevens van andere betrokkenen die in de melding of het dossier worden vermeld.

42. De **categorieën van persoonsgegevens** bevatten minstens:

- gegevens die betrekking hebben op de identiteit en vereisten waaraan de vertrouwenspersoon moet voldoen: vaardigheden en kennis waaronder het gevolgd hebben van een opleiding en jaarlijkse inter- of supervisies, geen deel uitmaken van het zelfstandig academisch of onderwijspersoneel
- gegevens van de studenten die een melding doen: identiteit en persoonsgegevens in melding zoals het overzicht van de feiten (tenzij volledig anoniem);
- gegevens van het academisch personeel of studenten waarover een melding wordt gedaan: identiteit en persoonsgegevens in melding;
- gegevens van andere betrokkenen, bv. getuigen die in de melding of het dossier worden vermeld.

43. Wat de **ontvangers** betreft: dat zijn in eerste instantie de vertrouwenspersonen, maar de VTC beveelt aan om in het Ontwerp aan te geven wie er nog toegang zal krijgen tot de gegevens op basis van het verdere verloop van de procedure, bv. de tuchtinstantie (zie verder onder de titel "Vertrouwelijkheid")

44. De VTC kan op basis van wat er nu in het Ontwerp staat niet beoordelen of er voldaan wordt aan het principe van minimale gegevensverwerking. Ze herhaalt haar voorbehoud wat het aanleggen van een register betreft. De VTC stelt zich ook de vraag of de informatie die hier verzameld wordt niet thuishoort in het personeelsdossier.

45. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

46. Wat de **bewaartermijn** betreft, merkt de VTC op dat die niet vastgelegd wordt. Het moet evenwel duidelijk zijn hoelang de verwerkingsverantwoordelijke de gegevens mag bijhouden, opnieuw rekening houdend met het soms zeer zwaarwichtige karakter van de gegevens. Hiervoor moet er een proportionaliteitsafweging worden gemaakt, en ook rekening worden gehouden met de eventuele verdere opvolging van de meldingen (m.a.w. of zij onderzocht of opgevolgd werden, en eventueel volledig afgehandeld). Het lijkt immers niet de bedoeling te zijn – of dat blijkt toch niet uit het Ontwerp – om het register te behandelen als een opslagpunt waarin alle meldingen permanent worden bijgehouden, ongeacht het gevolg dat aan meldingen werd gegeven en/of de vraag of meldingen überhaupt opgevolgd en afgehandeld werden.

---

[10] Artikel 8, §8: *"§8. De bedoeling van deze paragraaf is om vrijwilligers die in hogeronderwijsinstellingen werken en in deze hoedanigheid in aanraking komen met grensoverschrijdend gedrag ook bescherming te bieden. Deze categorie personen zijn immers niet altijd beschermd in de federale welzijnswet, zoals dit met andere personeelsleden wél het geval is. Ten aanzien van deze personen is er dus een vacuüm. Dit vacuüm willen we opvullen met deze paragraaf."*

47. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, dringt de VTC erop aan om in het Ontwerp de maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens te voorzien, of toch minstens criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen.

6. Juistheid

48. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).

49. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen neemt.

50. In de eerste instantie moet er minstens een procedure zijn om uit het register of de dossiers geschrapt te worden, met name als een melding onterecht blijk te zijn of na verloop van een bepaalde termijn.

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

51. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.

52. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 51, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten. Daarbij moet ermee rekening worden gehouden dat beschuldigden eveneens betrokkenen zijn, zodat er een regeling moet worden uitgewerkt inzake de transparantie naar beschuldigden van een melding.

53. De impact op de betrokkenen kan groot zijn, waardoor er zeker nood is aan voldoende transparantie.

54. Bovendien verwacht de VTC dat er een tegensprekelijke procedure is. De VTC verwijst naar de recente klokkenluidersregelingen waarin meer garanties voor de beschuldigde zijn opgenomen.

8. Vertrouwelijkheid

55. Artikel 8 van het Ontwerp voert een beroepsgeheim in en tegelijk ook uitzonderingen daarop:

> *"§5. De vertrouwenspersoon voor studenten werkt binnen de regels van het beroepsgeheim zoals bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek.*
> *De vertrouwenspersoon voor studenten, de vertrouwenspersoon personeel en de preventieadviseur psychosociale aspecten hebben het recht en de plicht om waar nodig contact op te nemen met elkaar. Zij maken gezamenlijke afspraken over het centraal register en kunnen pertinente informatie uitwisselen."*

56. De toelichting geeft volgende verduidelijking:

> *Artikel 8*
> *"§5. De vertrouwenspersoon voor studenten werkt binnen de regels van het beroepsgeheim zoals bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek.*
> *Artikel 458 van het Strafwetboek voorziet dat de decreetgever een uitzondering op het beroepsgeheim kan voorzien, in dat geval is geen toestemming nodig van de betrokkene. Net als in de welzijnswet*

wordt ook voor de vertrouwenspersoon voor studenten voorzien dat, indien de vertrouwenspersoon dit nodig acht, zij contact kan opnemen met andere personen die door het beroepsgeheim zijn gevat zoals bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek."

57. De VTC beoordeelt het positief dat er een beroepsgeheim werd ingesteld, waarmee aan een van de vereisten van artikel 9 en 10 WVG wordt voldaan. De uitzondering die wordt opgenomen, zal strikt geïnterpreteerd moeten worden, met name de bepalingen "waar nodig" en "pertinent".

58. De VTC wijst erop dat er eventueel ook een uitzondering moet ingeschreven worden voor de kennisgeving aan de tuchtinstantie gezien wat bepaald werd in §2, tweede lid van artikel 7:

"Elk intern meldpunt voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag kan de bevoegde tuchtinstantie op de hoogte brengen van een melding over grensoverschrijdend gedrag."

9. Beveiligingsmaatregelen

59. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.

60. De VTC wijst erop dat aangezien het delicate gegevens en mogelijk bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft, een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.

61. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:

- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
- het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
- het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
- een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

62. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling[11] ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen[12] die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer[13] en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom[14].

63. In het Ontwerp wordt anonimisering als beschermingsmaatregel opgenomen:

---

[11] Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf)

[12] Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf)

[13] Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

[14] *Audit trailing* of *beveiligd controlespoor*.

- Artikel 7, §3:

"Als de melder daarom vraagt, kan een melding anoniem worden opgenomen.

- Artikel 8, §3:

"§3. De vertrouwenspersoon voor studenten kan, als er ten aanzien van een bepaalde persoon meerdere meldingen zijn ontvangen of een melding van die aard is dat er onmiddellijke actie wordt vereist, een initiatief nemen, zelfs als de melder dat niet wil, als er een risico is voor de melder, derden of de organisatie. In het voormelde geval wordt de anonimiteit van alle melders altijd gegarandeerd."

64. De VTC beveelt aan om te bestuderen welke maatregelen er werden opgelegd in de verschillende decretaal geregelde klokkenluidersprocedures (zie o.a. advies VTC/A/W/2022/108).

65. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover[15].

66. In geval beroep wordt gedaan op een verwerker dan wijst de VTC op volgende vereisten::

- sluiten van een verwerkersovereenkomst;
- aanstellen van een DPO door de verwerker;
- aanwijzen van categorieën personen die toegang hebben en lijst bijhouden.

67. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren[16].

III. BESLUIT

68. De VTC verwijst naar het voorbehoud dat ze gemaakt heeft. Ze is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp **onvoldoende** waarborgen biedt wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, vermits een aantal essentiële elementen manifest ontbreken.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door:Hans Graux (Signature)
Getekend op:2023-04-24 16:23:09 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

[15] https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud

[16] Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

WETTELIJK KADER GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG IN HET HOGER ONDERWIJS

SERV
sterk door overleg

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Voorontwerp van decreet over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs
Adviesvrager	Ben Weyts - Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand
Ontvangst adviesvraag	21 maart 2023
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)
Goedkeuring raad	24 april 2023

Contactpersoon Linde Buysse lbuysse@serv.be

SERV
sterk door overleg

De heer Ben WEYTS

Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Kreupelenstraat 2

B-1000 Brussel

Advies wettelijk kader grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs

Mijnheer de minister

Met voorliggend voorontwerp van decreet wil u een wettelijk kader voorzien voor de ontwikkeling en implementatie van een beleid rond grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs.

Al behoort dit thema niet tot de kerntaak van de **SERV**, toch **onderschrijft** hij **het belang** hiervan. Bovendien ving de SERV signalen op dat het voorontwerp geen nieuwe situatie creëert, maar voornamelijk verankert wat er reeds bestaat in het hoger onderwijs. Daarom vraagt de SERV volgende zaken **verder te onderzoeken**:

- **Een extern, onafhankelijk meldpunt grensoverschrijdend gedrag voor het hoger onderwijs**, waarbij samenwerking tussen het externe meldpunt en de bestaande, interne meldpunten en bevoegde organen cruciaal is. In de Beleids- en Begrotingstoelichting Onderwijs 2023 schreef u hiervan werk te willen maken, terwijl u in dit voorontwerp van decreet enkel spreekt over de verplichting aan hogeronderwijsinstellingen om een intern meldpunt op te richten.
- **Een duidelijk en uniform kader voor tuchtprocedures en -instanties in het hoger onderwijs**. Met uw ander voorontwerp van bijzonder decreet 'tot wijziging van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen wat betreft de delegatie door de raad van bestuur' wil u externe experten toelaten tot de tuchtorganen van UGent om grensoverschrijdend gedrag kordater aan te pakken. Dit vinden de SERV positief, maar hij vraagt ook om de interne samenstelling van de tucht- en bestuursorganen in zowel privaat- als publiekrechtelijke hogeronderwijsinstellingen te bekijken met betrekking tot meer pariteit (namelijk een vertegenwoordiging van niet enkel professoren, maar ook ander personeel, studenten en bursalen).
- **Een afstemming tussen de Vlaamse Codex Hoger Onderwijs** (die o.a. het statuut vertrouwenspersoon voor studenten regelt) **en de federale**

welzijnswetgeving (die o.a. het statuut vertrouwenspersoon voor bursalen en personeel regelt) zodat iedereen studerend en werkend aan een hogeronderwijsinstelling – ondanks de diversiteit aan statuten en contracttypes (zoals bursalen) – ook effectief gebruik kan maken van een vertrouwenspersoon en dat gelijke rechten worden gegarandeerd op opvolging, bijstand en bescherming van de slachtoffers. Uit het vooronterwerp van decreet is immers niet altijd duidelijk op te maken welke doelgroep de maatregelen beogen.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Caroline Copers
voorzitter

PROTOCOL NR. 130
HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN
DIE GEVOERD WERDEN IN DE VERGADERINGEN
VAN HET VLAAMS ONDERHANDELINGSCOMITÉ
VOOR HET HOGER ONDERWIJS
EN HET UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS GENT OP 18 APRIL 2023

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

VLAAMS ONDERHANDELINGSCOMITE VOOR HET HOGER ONDERWIJS EN HET UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS GENT

Brussel, 28/04/2023

PROTOCOL NR. 130 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD WERDEN IN DE VERGADERINGEN VAN HET VLAAMS ONDERHANDELINGSCOMITE VOOR HET HOGER ONDERWIJS EN HET UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS GENT OP 18/04/2023

over

het **Voorontwerp van decreet over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs**

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

1 dhr Ben WEYTS, Viceminister president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, voorzitter VOC BE

2 dhr Jan JAMBON, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, lid,

3 mevr Hilde CREVITS, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, lid,

4 dhr. Bart SOMERS, Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, lid,

5 dhr Matthias DIEPENDAELE, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, lid

De afvaardiging van de besturen, te weten:

Dhr. Hugo DE VREESE, personeelsdirecteur UGent
Dhr Lode DE GEYTER, algemeen directeur Hogeschool West-Vlaanderen
Dhr Alain VOSSAERT, algemeen secretaris Hogeschool VIVES

De afvaardiging van de representatieve vakorganisaties, te weten:

- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:

Dhr Marc BORREMANS, adjunct-algemeen secretaris ACOD-onderwijs
Dhr. Lorenzo EECLOO, afgevaardigde ACOD-overheidsdiensten

- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten (de Christelijke Onderwijscentrale COC en ACV-openbare diensten), vertegenwoordigd door.

Dhr. Jan SOONS, nationaal secretaris COC
Mevr Ilse REMY, coordinator ACV-openbare diensten

- het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door:

Dhr. Wauter LEENKNECHT, secretaris-onderhandelaar VSOA-onderwijs

***

ENGAGEMENT VAN DE OVERHEID:
De Vlaamse Regering engageert zich om een extern meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag in te richten, o.a. voor het Vlaamse hoger onderwijs Het VMRI zal fungeren als aanspreekpunt en zal samenwerken met het Agentschap Justitie en Handhaving
De Vlaamse Regering stelt academiejaar 2023-2024 voorop als timing

STANDPUNTEN:

De universiteitsbesturen formuleren een protocol van akkoord bij de basisprincipes en insteek voor het decreet over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs De universiteiten engageren zich om maximaal inspanningen te leveren om grensoverschrijdend gedrag preventief en curatief aan te pakken De meeste bepalingen uit dit voorontwerp van decreet zijn of worden al in grote lijnen ingevoerd.

De universiteitsbesturen gaan echter niet akkoord met de concrete uitwerking in dit voorontwerp van decreet. De concrete uitwerking voor het decreet is immers onuitvoerbaar en niet afgestemd met andere regelgeving waardoor er net meer rechtsonzekerheid ontstaat:

- De verwevenheid met de welzijnswetgeving voor vertrouwenspersonen personeel is niet uitgeklaard.
- Vermenging van tucht- en GOG-procedures kan leiden tot verwarring en gebrek aan vertrouwen bij melders: dat een vertrouwenspersoon studenten iets kan melden bij een tuchtinstantie vervaagt de duidelijke afbakening tussen de tucht- en GOG-procedure
- Een gedragscode opnemen in zowel het arbeidsreglement als het onderwijs-examenreglement is omslachtig Het arbeidsreglement en het onderwijs-examenreglement hebben een eigen rationale, timing en participatief traject. Het is haalbaarder om vanuit beide documenten te verwijzen naar 1 tekst, die in 1 participatief traject opgesteld kan worden en sneller geüpdatet kan worden. Het arbeidsreglement en het onderwijs-examenreglement nog updaten met een gedragscode die via een participatief traject is opgesteld, voor de start van het academiejaar 2023-2024, is naar timing niet haalbaar
- Het zou de bedoeling moeten zijn om de vertrouwenspersoon student bescherming te bieden, maar de bepalingen in dit voorontwerp zorgen net voor meer rechtsonzekerheid. ze staan op gespannen voet met het strafrechtelijk beroepsgeheim. De bepalingen rond strafrechtelijk beroepsgeheim voorzien dat men het beroepsgeheim mag doorbreken als er gevaar is voor diegene die door het geheim beschermd wordt. De toevoeging 'waarbij eventueel onmiddellijke actie vereist is' roept enkel meer vragen en onduidelijkheid op De toevoeging 'In het voormelde geval wordt de anonimiteit van alle melders altijd gegarandeerd ' zou kunnen geïnterpreteerd worden als beperkend voor de bepaling bij het strafrechtelijk beroepsgeheim dat men bij risico het beroepsgeheim mag doorbreken: gaat de anonimiteit dan boven het beschermen tegen risico / gevaar?

***

Het welzijn van personeel en studenten staat hoog op de agenda van de hogescholen in Vlaanderen. Sinds 1996 is er de welzijnswetgeving die onder andere geleid heeft tot de aanstelling van vertrouwenspersonen voor het personeel. Om grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs tussen studenten en personeelsleden, tussen studenten onderling, en tussen personeelsleden onderling zoveel mogelijk tegen te gaan, is een duidelijk bruikbaar kader nodig voor alle betrokkenen. Daarom is een decreet over grensoverschrijdend gedrag zeker welgekomen.

Dit kader is evenwel enkel bruikbaar op het terrein wanneer de decretale maatregelen legistiek voldoende duidelijk zijn uitgewerkt, met transparante regels, rollen en verantwoordelijkheden, en hun mogelijke implicaties voor de betrokkenen .

De voorliggende tekst van het voorontwerp van decreet beantwoordt hier niet aan op onder meer de volgende punten.

- Het is volstrekt onduidelijk hoe voorliggende maatregelen zich verhouden tot de opdracht van het extern meldpunt op Vlaams niveau Er is duidelijkheid nodig over de spelregels van de onderlinge samenwerking en communicatie van dit centraal meldpunt met de meldpunten op hogeronderwijsinstellingsniveau;
- Vooral ook de bepaling waarbij verwezen wordt naar de werking van de vertrouwenspersoon voor studenten binnen de regels van het beroepsgeheim, baart de hogeschoolbesturen zorgen omdat onder meer bovengenoemde spelregels met het extern meldpunt niet decretaal geregeld zijn,
- De inwerkingtreding van voorliggend decreet vanaf academiejaar 2023-24 is helemaal niet realistisch Het vraagt immers tijd om de decretale bepalingen op een kwaliteitsvolle wijze formeel via de voorziene participatieve besluitvormingsprocessen in de hogescholen te kunnen implementeren De beslissingen over het OER voor het academiejaar 2023-24 zijn immers momenteel nagenoeg formeel afgerond

De Vlaamse hogescholenbesturen vinden een decretaal initiatief over grensoverschrijdend gedrag welgekomen, maar beoordelen de noodzakelijke voorwaarden van duidelijkheid en legistieke kwaliteit in de huidige teksten als onvoldoende om een protocol van akkoord op voorliggend voorontwerp te kunnen geven **Daarom heeft de raad van bestuur van de Vlaamse Hogescholenraad op 28 april 2023 een protocol van niet-akkoord** op de voorliggende uitwerking van de decretale tekst beslist

***

ACOD geeft een protocol van akkoord voor het voorontwerp van decreet over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs

ACOD appreciëert dat de overheid op onze vraag expliciet het engagement heeft uitgesproken om een extern meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag in te richten, met als timing academiejaar 2023-2024

ACOD neemt akte dat de instellingsbesturen op het VOC expliciet hebben bevestigd dat niet enkel doctoraatsbursalen maar ook extern gefinancierde doctorandi (bvb met een FWO-beurs) en doctorandi met andere vormen van financiering allen worden beschouwd als personeelsleden voor wat betreft de toepassing van de welzijnswetgeving.

Geïmplementeerde regelgeving over de meldingen zal pas doeltreffend zijn als de bevoegde tuchtoverheden de gepaste gevolgen verbinden aan deze meldingen.

***

FCSOD geeft een protocol van akkoord bij voorontwerp van decreet over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs

FCSOD waardeert dat er aandacht wordt besteed aan het thema van grensoverschrijdend gedrag.

FCSOD waardeert eveneens dat zowel studenten als personeel van het hoger onderwijs terecht kunnen bij een onafhankelijke, degelijk opgeleide vertrouwenspersoon en dat het centraal register de opvolging en kwaliteitscontrole van deze meldingen zal verbeteren.

FCSOD waardeert dat de gedragscode samen met de studenten en het personeel van het hoger onderwijs onderhandeld wordt in de daartoe bestemde onderhandelingsorganen

FCSOD waardeert het engagement van de Vlaamse Overheid tot oprichting van een extern meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag in te richten, o a voor het Vlaamse hoger onderwijs

FCSOD is evenwel bezorgd voor het effect van onterechte klachten op de personeelsleden en vraagt hiervoor voldoende garantie en engagement van de hoger onderwijsinstellingen.

***

Het VSOA geeft een protocol van akkoord zonder opmerkingen

Brussel,

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID:

VOORZITTER,

Ben WEYTS
Viceminister president van de Vlaamse regering
en Vlaams minister van Onderwijs, Sport,
Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,
Voorzitter VOC HO

LEDEN,

Jan JAMBON
Minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken,
Cultuur, ICT en Facilitair Management

AFVAARDIGING VAN DE BESTUREN:

Getekend door:Hugo De Vreese (Signatu
Getekend op:2023-05-03 08:47:20 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

Hugo De Vreese

Getekend door:Lode De Geyter (Signatur
Getekend op:2023-05-09 14:50:50 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

LODE DE GEYTER

Getekend door:Alain Vossaert (Signature
Getekend op:2023-05-03 23:46:16 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

Alain Vossaert

Get ek endorbr Hi kd Cr ev (St gn a t ur e)
Get ek endpd 2023-5- 041 03 03 3+02 0
Reden l kk eurdi documen tgoed

Hilde Crevits

Hilde CREVITS
Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Get ek endorbr Ba r t ol oSomer (Sig
Get ek endpd 2023 - 05- 21 03 42 +02 0
Reden l kk eurdi documen t goed

Bart Somers

Bart SOMERS
Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

Get ek endorbr Ma t th Dia spen da e (Si e
Get ek endpd 2023 - 05- 102 58 3 0+02 0
Reden l kk eurdi documen tgoed

Matthias DIEPENDAELE
Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE VAKORGANISATIES

Voor de Algemene Centrale der Openbare Diensten (ACOD)·

Get ek endorbr Ma r Bor r ema (Si sgn a t u
Get ek endpd 2023 -05-09 1 23 850 +02 0
Reden l kk eurdi documen t goed

Get ek endorbr Lor en Ezcol o (Si gn a t ur
Get ek endpd 2023 - 05- 108 01 1 5+02 0
Reden l kk eurdi documen tgoed

Lorenzo Ecclo

Voor de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten

Get ek endorbr Ja so on (Si gn a t ur e)
Get ek endpd 2023-5-4 1 71 01 4+02 0
Reden l kk eurdi documen t goed

Jan Soons

Get ek endorbr I l Remy (Si gn a t ur e)
Get ek endpd 2023 - 05- 111 12 33 0+ 020
Reden l kk eurdi documen tgoed

Ilse Remy

Voor het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt - Onderwijs (VSOA - onderwijs)

Get ek endorbr Va ut ereen k n e (Si t gn
Get ek endpd 2023 -05-04 41 829 +02 0
Reden l kk eurdi documen tgoed

Wauter Leenknecht

VOORONTWERP VAN DECREET
van 5 mei 2023

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;
is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het voorontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013

Art. 2. In artikel I.3 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 31/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

"31°/1 geweld: elke feitelijkheid waarbij een student of werknemer psychisch of fysiek wordt bedreigd of aangevallen binnen een werksituatie of studiecontext in het hoger onderwijs;";

2° er wordt een punt 33°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"33°/0 grensoverschrijdend gedrag: elke aantasting van de integriteit van een persoon, waaronder machtsmisbruik, ongewenst seksueel gedrag, geweld en pesterijen;";

3° er wordt een punt 35°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"35°/1 intern meldpunt voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag: de meldpunten die binnen de instellingen hoger onderwijs zijn opgericht waar grensoverschrijdend gedrag kan worden gemeld;";

4° er wordt een punt 44°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"44°/1 ongewenst seksueel gedrag: elke vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of lichamelijk gedrag met een seksuele connotatie dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van een persoon wordt aangetast of een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd;";

5° er wordt een punt 50°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"50°/1 pesterijen: een onrechtmatig geheel van meerdere, gelijkaardige of uiteenlopende gedragingen buiten of binnen de hogeronderwijsinstelling, die plaatshebben gedurende een bepaalde tijd, die tot doel of gevolg hebben dat de persoonlijkheid, de waardigheid of de fysieke of psychische integriteit van een student of een werknemer wordt aangetast of dat een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd.

Art. 3. In artikel II.279 van dezelfde codex worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "stelt een ombudsdienst in" vervangen door de woorden "richt een ombudsdienst op";

2° aan het tweede lid, 2°, worden de woorden "die betrekking hebben op de studieloopbaan van de studenten" toegevoegd.

Art. 4. Aan artikel II.325, eerste lid, van dezelfde codex wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"3° het algemeen beleid en de procedure rond de werking van de vertrouwenspersoon voor studenten.".

Art. 5. In deel II van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt een titel 6 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Titel 6. Grensoverschrijdend gedrag".

Art. 6. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 6, ingevoegd bij artikel 5, een artikel II.355/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. II.355/2. De personeelsleden en studenten van de hogeronderwijsinstellingen respecteren de instelling en iedereen die aan de voormelde instelling werkt of studeert. De personeelsleden en studenten respecteren daarbij de internationale en grondwettelijke beginselen over de rechten van de mens. De personeelsleden en studenten gedragen zich in hun onderlinge betrekkingen op een correcte wijze.".

Art. 7. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in dezelfde titel 6 een artikel II.355/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. II.355/3. §1. Het bestuur stelt samen met de vertegenwoordigers van de studenten en het personeel een gedragscode op over grensoverschrijdend gedrag. De voormelde gedragscode wordt opgenomen in het arbeidsreglement en in het onderwijs- en examenreglement van de instelling.

Het bestuur werkt samen met de vertegenwoordigers van de studenten en het personeel een procedure uit voor de meldingen over grensoverschrijdend gedrag en de opvolging ervan binnen de instelling, met inbegrip van de te respecteren termijnen.

Studenten die een melding doen, kunnen desgewenst gebruik maken van de mogelijkheid om hun examen te laten bijwonen door een waarnemer zoals ook omschreven in art. II. 222, 3°.

§2. Het bestuur richt binnen de instelling minstens één intern meldpunt voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag door studenten of personeelsleden op. Dit meldpunt wordt bestaft door de vertrouwenspersoon studenten en de vertrouwenspersoon personeel. Het bestuur garandeert de onafhankelijke en toegankelijke werking van het interne meldpunt of de interne meldpunten voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag.

§3. Het bestuur zorgt ervoor dat er per instelling een centraal register bijgehouden wordt waarin alle meldingen van grensoverschrijdend gedrag bij het meldpunt, de vertrouwenspersoon voor studenten ende vertrouwenspersoon personeel van de instelling worden geregistreerd. Het gaat om meldingen over grensoverschrijdend gedrag tussen studenten, verbonden aan de instelling, onderling binnen de onderwijscontext en tussen studenten en personeel, verbonden aan de instelling binnen de onderwijscontext of buiten de onderwijscontext indien er een hiërarchische relatie bestaat tussen de student en het personeelslid. Ook de meldingen i.h.k.v. de Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, komen in dit register. Hierbij worden de regels met betrekking tot de verwerking en de bescherming van de persoonsgegevens in uitvoering van de algemene verordening gegevensbescherming gerespecteerd.
De naam van de melder wordt niet in het register opgenomen, tenzij de melder daarmee instemt.

In het centraal register wordt minstens een beschrijving van de feiten van grensoverschrijdend gedrag zoals in vorige paragraaf beschrevenen waarvan de werknemer of student die een melding doet, meent het voorwerp te zijn geweest, evenals de data van die feiten opgenomen.
Deze gegevens worden opgeslagen en verwerkt conform de AVG regelgeving.

Alleen de instelling, de preventieadviseur psychosociale aspecten, de vertrouwenspersonen personeel en studenten hebben toegang tot het centrale register.

De instelling bewaart de verklaringen inzake de feiten die in het register zijn opgenomen gedurende tien jaren te rekenen vanaf de dag dat de werknemer of de student deze verklaringen heeft laten optekenen.

Art. 8. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in dezelfde titel 6 een artikel II.355/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 355/4. §1. Het bestuur stelt minstens één vertrouwenspersoon voor studenten aan waar een student terecht kan voor meldingen over grensoverschrijdend gedrag tussen studenten, verbonden aan de instelling, onderling binnen de onderwijscontext en tussen studenten en personeel, verbonden aan de instelling binnen de onderwijscontext of buiten de onderwijscontext indien er een hiërarchische relatie bestaat tussen de student en het personeelslid..

Het bestuur garandeert dat de vertrouwenspersoon voor studenten de opdracht, vermeld in het eerste lid, volledig autonoom kan uitoefenen. Geen enkele persoon mag druk uitoefenen op de vertrouwenspersoon bij de uitoefening van diens functie. Vertrouwenspersonen mogen geen nadeel ondervinden van hun activiteiten als vertrouwenspersoon en kunnen in hun functie van niemand bevelen ontvangen.

§2. De vertrouwenspersoon voor studenten onderneemt in overleg met de melder één of meerdere van onderstaande acties:
1° gesprekken die het onthaal en het actief luisteren omvatten;
2° een bemiddeling tussen de betrokken personen als ze daarmee akkoord gaan;
3° een interventie bij een andere student of bij een personeelslid, of de hiërarchische lijn van dat personeelslid, na uitdrukkelijke toestemming van de melder;
4° een gerichte doorverwijzing;
5° het in kaart brengen van andere mogelijke interne en externe acties en het ondersteunen bij die acties die de melder kan ondernemen als de melder de acties, vermeld in punt 1° tot en met 4°, als onvoldoende beschouwt.

§3. Elke vertrouwenspersoon voor studenten of personeel kan de bevoegde tuchtinstantie op de hoogte brengen van een melding over grensoverschrijdend gedrag mits akkoord van de melder. Het tuchtreglement legt procedures vast waaronder vastgelegde termijnen voor het geven van een ontvangstbevestiging en de verschillende stappen die de tuchtinstantie kan ondernemen. De vertrouwenspersoon - mag geen rol opnemen in tuchtprocedures.

De vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon voor personeel kan, als er ten aanzien van een bepaalde persoon meerdere meldingen zijn ontvangen, verder initiatief nemen, mits de anonimiteit van alle melders altijd gegarandeerd kan worden. Als er zich een situatie voordoet die een acuut risico inhoudt voor de melder, derden of de instelling , neemt de vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon voor personeel een initiatief met inachtneming van de regels van het beroepsgeheim zoals bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek.

§4. Het bestuur zorgt ervoor dat de vertrouwenspersoon voor studenten en de vertrouwenspersoon voor personeel beschikt over de nodige tijd en over de vaardigheden en kennis die nodig zijn voor de uitoefening van de opdracht als vertrouwenspersoon.

De instelling zorgt na de aanstelling van de vertrouwenspersoon zo snel als mogelijk voor de nodige opleiding en professionalisering. De vertrouwenspersoon volgt uiterlijk binnen zes maanden nadat die is aangesteld een basisopleiding van ten minste vijf dagen.

De vertrouwenspersoon volgt minstens één keer per jaar een intervisie of supervisie voor vertrouwenspersonen voor studenten. Vertrouwenspersonen die zonder geldige reden niet jaarlijks een intervisie of supervisie volgen, verliezen het statuut van vertrouwenspersoon en kunnen niet meer als vertrouwenspersoon functioneren.

§5. De vertrouwenspersoon voor studenten werkt binnen de regels van het beroepsgeheim zoals bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek.
De vertrouwenspersoon voor studenten, de vertrouwenspersoon personeel en de preventieadviseur psychosociale aspecten hebben het recht en de plicht om waar nodig contact op te nemen met elkaar. Zij maken gezamenlijke afspraken over het centraal register en kunnen pertinente informatie uitwisselen. De verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) wordt hierbij in acht genomen. De persoonsgegevens worden verwerkt op basis van de rechtvaardigheidsgrond in art. 6.1, c) van de algemene verordening gegevensbescherming.

Vertrouwenspersonen voor studenten houden per melding een individueel dossier bij.

§6. Vertrouwenspersonen voor studenten rapporteren jaarlijks aan het bestuur over hun werking.

§7. Minstens de helft van de vertrouwenspersonen voor studenten behoort niet tot het zelfstandig academisch personeel of onderwijspersoneel.

§8. Personen die binnen de hogeronderwijsinstelling als vrijwilliger werkzaam zijn, extern gefinancierde onderzoekers en doctoraatsstudenten die werkzaam zijn in een hogeronderwijsinstelling kunnen grensoverschrijdend gedrag melden bij een intern meldpunt, zoals vermeld in Art. II.355/3. §2. Ze worden met betrekking tot de verdere afhandeling van hun melding gelijkgesteld met personeel.

Art. 9. In artikel V.63, eerste lid, van dezelfde codex wordt in de tweede alinea na de eerste zin volgende zin toegevoegd: "Indien de universiteit na een melding van grensoverschrijdend gedrag formeel een onderzoek heeft opgestart, kan de betrokkene door het universiteitsbestuur preventief geschorst worden bij wijze van ordemaatregel" ingevoegd.

Art. 10. In artikel V.102, eerste lid, van dezelfde codex worden tussen de woorden "wordt vervolgd" en de zinsnede ", en zijn aanwezigheid" de woorden "of als de hogeronderwijsinstelling na een melding van grensoverschrijdend gedrag formeel een onderzoek heeft opgestart" ingevoegd.

Art. 11. Art. II.222.3° wordt de bepaling: “3° de wijze waarop de openbaarheid van zowel de mondelinge als schriftelijke examens wordt gewaarborgd;” gewijzigd door wat volgt:”3° de wijze waarop de openbaarheid van zowel mondelinge als schriftelijke examens wordt gewaarborgd en de wijze waarop studenten die dit wensen hun mondelinge examens kunnen laten bijwonen door een waarnemer.”

Hoofdstuk 3. Inwerkingtreding

Art. 12. Dit decreet treedt in werking vanaf het academiejaar 2023-2024.

Brussel, … (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 73.612/1
van 13 juli 2023

over

een voorontwerp van decreet ‘over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs’

Op 10 mei 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 29 juni 2023. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wouter PAS en Inge VOS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Barbara SPEYBROUCK, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 13 juli 2023.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs teneinde een wettelijk kader te creëren voor de ontwikkeling en implementatie van een beleid rond grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs. Meer in het bijzonder voorziet het voorontwerp in de centrale registratie en actieve opvolging van elke melding in het kader van grensoverschrijdend gedrag bij elke hogeronderwijsinstelling en in een wettelijk statuut voor vertrouwenspersonen voor studenten.

Onder deel II van de Codex Hoger Onderwijs wordt een nieuwe titel 6 ingevoerd die betrekking heeft op grensoverschrijdend gedrag. In het ontworpen artikel II.355/2 van de Codex Hoger Onderwijs wordt aangegeven wat er van personeelsleden en studenten van een hogeronderwijsinstelling wordt verwacht in de omgang met collega's en met studenten. Het ontworpen artikel II.355/3, § 1, van de Codex Hoger Onderwijs schrijft voor dat binnen elke onderwijsinstelling een gedragscode over grensoverschrijdend gedrag wordt opgesteld, alsook een procedure voor de meldingen over grensoverschrijdend gedrag en de opvolging ervan binnen de instelling. Het ontworpen artikel II.355/3 bepaalt voorts dat elke hogeronderwijsinstelling minstens één intern meldpunt opricht voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag van zowel studenten als personeel aan de vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon voor personeel en een centraal register bijhoudt waarin alle meldingen worden opgenomen. Het ontworpen artikel II.355/4 van de Codex Hoger Onderwijs legt op dat elke hogeronderwijsinstelling minstens één vertrouwenspersoon voor studenten aanstelt. Minstens de helft van deze vertrouwenspersonen behoort niet tot het zelfstandig academisch personeel of het onderwijspersoneel. Er wordt bepaald welke acties die vertrouwenspersoon kan ondernemen en dat die per melding een individueel dossier bijhoudt. Voorts omschrijft het ontworpen artikel de gevallen waarin de tuchtoverheid op de hoogte wordt gesteld door de vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon voor personeel van een melding over grensoverschrijdend gedrag en regelt het de bekwaamheidsvereisten van de vertrouwenspersoon voor studenten en de vertrouwenspersoon voor personeel. Ook bevat het ontworpen artikel een regeling over de uitwisseling van gegevens tussen de vertrouwenspersoon voor studenten, de vertrouwenspersoon voor personeel en de preventieadviseur psychosociale aspecten en legt het aan de vertrouwenspersonen voor studenten een rapportageplicht op. Tot slot bepaalt het ontworpen artikel dat vrijwilligers, extern gefinancierde onderzoekers en doctoraatsstudenten werkzaam in een hogeronderwijsinstelling meldingen over grensoverschrijdend gedrag kunnen doen bij het intern meldpunt, waarbij zij voor de verdere afhandeling worden gelijkgesteld met personeel.

Daarnaast worden bepaalde artikelen van de Codex Hoger Onderwijs gewijzigd. De definiëring van grensoverschrijdend gedrag en de bestanddelen ervan worden opgenomen. De rol van de ombudspersoon wordt onderscheiden van die van de vertrouwenspersoon. De raadpleging door de hogeronderwijsinstelling van de studenten wordt opgelegd over het beleid en de procedure rond de werking van de vertrouwenspersoon voor studenten. In de mogelijkheid van een preventieve schorsing wordt voorzien van personeelsleden bij grensoverschrijdend gedrag.

Het aan te nemen decreet zal in werking treden vanaf het academiejaar 2023-2024.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

ALGEMENE OPMERKINGEN

Verwerking van persoonsgegevens

2. Meerdere bepalingen van het voorontwerp, in het bijzonder de artikelen 7 en 8, strekken ertoe de verwerking te regelen van persoonsgegevens in het licht van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 'betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)' (hierna: de AVG).

Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke schending van het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd. Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de "essentiële elementen" voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.[1]

Bijgevolg moeten de 'essentiële elementen' van de verwerking van persoonsgegevens in het decreet zelf worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van de Raad van State van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel 'essentiële elementen' uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.[2]

Overeenkomstig artikel 5, lid 1, b), van de AVG moet elke verwerking van persoonsgegevens plaatsvinden met een bepaald doeleinde en mogen gegevens die verzameld zijn voor een bepaald doeleinde in principe niet verder worden verwerkt voor een ander doeleinde. Dit principe geldt bij elke verwerking, ongeacht of die verwerking plaatsvindt binnen dezelfde organisatie. Overeenkomstig het beginsel van de minimale gegevensverwerking vastgelegd in artikel 5, lid 1, c), van de AVG, dat ook inherent is aan het proportionaliteitsbeginsel dat voortvloeit uit artikel 22 van de Grondwet, mogen alleen die gegevens verwerkt worden die strikt noodzakelijk zijn ten aanzien van het nagestreefde doel. Een gelijkaardige bepaling is opgenomen in artikel 5,

[1] Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof;: zie inzonderheid GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

[2] Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 'betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie', opmerking 101 (*Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119). Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1 en GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2.

1, e), van de AVG met betrekking tot de bewaartermijn, nl. de persoonsgegevens mogen niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt. Indien de informatie die wordt verwerkt bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft, zoals omschreven in artikel 9, g) en h), van de AVG, alsook persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten, zoals omschreven in artikel 10 van de AVG, moet worden voorzien in passende en specifieke maatregelen ter bescherming van de rechten en vrijheden van de personen.

3.1. Het ontworpen artikel II.355/3, § 3, van de Codex Hoger Onderwijs verplicht het bestuur van de hogeronderwijsinstelling om een centraal register bij te houden waarin alle meldingen van grensoverschrijdend gedrag bij het intern meldpunt, de vertrouwenspersoon voor studenten en de vertrouwenspersoon voor personeel worden geregistreerd.

Het ontworpen artikel II.355/3, § 3, tweede lid, van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat in dit register "minstens" een beschrijving van de feiten van grensoverschrijdend gedrag wordt opgenomen. Uit het registreren van de "beschrijving van de feiten" (met inbegrip van de data van die feiten) volgt dat alle gegevens die worden gemeld in aanmerking komen voor verwerking. Daarbij zullen uiteraard gegevens worden verwerkt betreffende de melder en de steller van het grensoverschrijdend gedrag, maar eveneens kunnen in de beschrijving van de feiten gegevens voorkomen betreffende derden die betrokken waren bij de feiten (bijv. als getuige).

Op deze wijze zijn de gegevens die worden opgenomen te vaag en niet op voldoende duidelijke en afgebakende wijze omschreven ten opzichte van de categorieën van betrokken personen en ten opzichte van de met de verwerking nagestreefde doelstelling. Dit geldt des te meer gelet op het feit dat er wellicht bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 en 10 van de AVG in het centraal register zullen worden opgenomen.

De met de verwerking van persoonsgegevens beoogde doelstelling moet bijgevolg uitdrukkelijk in het ontworpen decreet worden bepaald. De memorie van toelichting stelt dat het doel van het centraal register "erin bestaat (…) om alle meldingen die plaatsvonden binnen de instelling te verzamelen op één digitale plek" en "het de instelling in staat (moet) stellen om personen waarover meerdere meldingen zijn gebeurd accurater op te volgen en ten aanzien van deze personen gepaste maatregelen uit te werken en te implementeren". Het register vormt "ook een tool om te monitoren of de procedures gevolgd zijn alsook om de kwaliteit van de opvolging te bewaken".

Daarnaast moet op limitatieve wijze, en dus niet aan de hand van de toevoeging "minstens", bepaald worden welke gegevens geregistreerd worden.

3.2. Bovendien moet in de ontworpen bepaling verduidelijkt worden van welke categorieën van betrokken personen de gegevens worden geregistreerd en verwerkt. Het volstaat daarbij niet, zoals in de ontworpen bepaling, enkel te verwijzen naar de melder. Ook de andere (mogelijke) betrokken personen moeten worden omschreven.

3.3. Ook wat betreft de categorie van personen die toegang hebben tot het centraal register, moet het voorontwerp verduidelijkt worden. Het ontworpen artikel II.355/3, § 3, derde lid, van de Codex Hoger Onderwijs verleent immers onder meer toegang, naast aan de preventieadviseur en de vertrouwenspersonen voor studenten en de vertrouwenspersoon voor personeel, aan de "instelling". Dit laatste begrip is te ruim, waardoor niet duidelijk is welke personen van de instelling toegang hebben tot het centraal register. Het begrip "instelling" moet worden vervangen door een preciezere omschrijving.

3.4. Het ontworpen artikel II.355/3, § 3, vierde lid, van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt de bewaartermijn van "de verklaringen inzake feiten die in het register worden opgenomen".

Aangezien het register ook andere gegevens lijkt te zullen bevatten dan de verklaringen inzake de feiten, is het twijfelachtig of aldus de bewaartermijn wordt vastgelegd van alle gegevens die in het centraal register worden opgenomen. Ook op dit punt moet het voorontwerp worden verduidelijkt. Daarbij moet er rekening mee gehouden worden dat voor alle verwerkte gegevens in een bewaartermijn moet worden voorzien.

Daarnaast moet worden opgemerkt dat de bewaartermijn in alle gevallen tien jaar bedraagt, te rekenen vanaf de dag dat een personeelslid of student deze verklaringen heeft laten optekenen. De vraag rijst of deze algemene bewaartermijn in overeenstemming kan worden geacht met het proportionaliteitsbeginsel zoals dat volgt uit het vermelde artikel 5, 1, e), AVG. De proportionaliteit lijkt immers te vereisen dat onder meer een verschillende bewaartermijn wordt gehanteerd al naargelang de melding gedrag tussen studenten betreft, of al naargelang het gevolg dat aan een bepaalde melding is gegeven.

3.5. Het ontworpen artikel II.355/3, § 3, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de naam van de melder enkel wordt geregistreerd indien hij daarmee instemt. Hierbij moet het voorontwerp verduidelijken of het niet registreren van de naam ertoe leidt dat er sprake zal zijn van anonieme gegevens[3] dan wel gepseudonimiseerde gegevens[4] (in het geval een melding elektronisch kan gebeuren, lijkt het niet vermelden van de naam er niet toe te leiden dat er sprake is van anonieme gegevens). Ook lijkt een bepaling daarover te moeten worden opgenomen voor betrokken derden.

4.1. In het ontworpen artikel II.355/4, § 3, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs (niet "artikel 355/4") is bepaald dat elke vertrouwenspersoon voor studenten of vertrouwenspersoon voor personeel, de bevoegde tuchtinstantie op de hoogte kan brengen van een melding over grensoverschrijdend gedrag mits akkoord van de melder.

---

[3] Zijnde gegevens die geen betrekking hebben op een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon of op persoonsgegevens die zodanig anoniem zijn gemaakt dat de betrokkene niet of niet meer identificeerbaar is, welke gegevens niet als persoonsgegevens in de zin van de AVG worden beschouwd (overweging 26 van de AVG).

[4] Zijnde gegevens die op zodanige wijze worden verwerkt dat zij niet meer aan een specifieke betrokkene kunnen worden gekoppeld zonder dat er aanvullende gegevens worden gebruikt, mits deze aanvullende gegevens apart worden bewaard en technische en organisatorische maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens niet aan een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon worden gekoppeld, welke gegevens wel als persoonsgegevens in de zin van de AVG worden beschouwd (artikel 4, 5), van de AVG).

In de ontworpen bepaling moet worden vastgelegd welke gegevens van de melding, en in het bijzonder welke gegevens die geen betrekking hebben op de melder, kunnen worden doorgegeven aan de tuchtinstantie. Het doorgeven van gegevens van de melding kan immers, voor zover deze geen geanonimiseerde gegevens betreffen, als de verwerking van persoonsgegevens worden beschouwd in de zin van de AVG. Bijgevolg dient ook voor de essentiële elementen van deze verwerking van persoonsgegevens in een decretale regeling te worden voorzien.

4.2. In het ontworpen artikel II.355/4, § 3, tweede lid, van de Codex Hoger Onderwijs, wordt bepaald dat bij meerdere meldingen ten aanzien van een bepaald persoon de vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon voor personeel "verder initiatief (kan) nemen", mits de anonimiteit van alle melders altijd gegarandeerd kan worden. Bij een acuut risico neemt de vertrouwenspersoon "een initiatief" met inachtneming van de regels van het beroepsgeheim bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek.

Uit de memorie van toelichting blijkt dat met het "initiatief" wordt bedoeld het op de hoogte brengen van de tuchtinstantie van een melding. Dit dient zo te worden geschreven in de ontworpen bepaling. Ook hier moet bovendien, zoals opgemerkt *sub* 4.1, verduidelijkt worden welke gegevens, in het bijzonder de gegevens die niet de melder betreffen, aan de tuchtinstantie mogen worden meegedeeld.

5. In het ontworpen artikel II.355/4, § 5, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs wordt bepaald dat de vertrouwenspersoon studenten, de vertrouwenspersoon personeel en de preventieadviseur psychosociale aspecten, die allen zijn gebonden door het beroepsgeheim, "waar nodig" het recht en de plicht hebben met elkaar contact op te nemen en dat zij "pertinente" informatie kunnen uitwisselen.[5]

Uit de ontworpen bepaling blijkt niet wat het doel is van de uitwisseling van informatie. Ook in de memorie van toelichting wordt daarover niets vermeld. De ontworpen bepaling is te ruim geformuleerd zodat niet blijkt waarvoor en welke "*pertinente*" informatie kan worden uitgewisseld. De ontworpen bepaling moet worden herschreven, waarbij ook de essentiële elementen van de gegevensuitwisseling worden opgenomen.

Een gelijkaardige opmerking moet worden geformuleerd met betrekking tot het tweede lid van de ontworpen bepaling, dat het per melding bijhouden van een individueel dossier door de vertrouwenspersoon studenten voorschrijft.

Beroepsgeheim

6. De vertrouwenspersoon voor studenten en de vertrouwenspersoon voor personeel zijn gebonden door het beroepsgeheim vastgelegd in artikel 458 van het Strafwetboek. Dit volgt uit respectievelijk het ontworpen artikel II.355/4, § 5, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs en artikel 32*quinquiesdecies* van de wet van 4 augustus 1996 'betreffende het welzijn van de

[5] Vgl. artikel 32*quinquiesdecies*, 1°, 6° en 7°, van de wet van 4 augustus 1996 'betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk' waarin de uitwisseling tussen de vertrouwenspersoon personeel en de preventieadviseur psychosociale aspecten wordt geregeld.

werknemers bij de uitvoering van hun werk'. Op basis van deze laatste bepaling is ook de preventieadviseur psychosociale aspecten gebonden door het beroepsgeheim.

Uit het ontworpen artikel II.355/4, § 3, tweede lid, van de Codex Hoger Onderwijs volgt dat de vertrouwenspersoon voor studenten en de vertrouwenspersoon voor personeel bij het zich voordoen van een situatie "die een acuut risico inhoudt voor de melder, derden of de instelling", de tuchtinstantie op de hoogte van een melding brengt. Aldus is er in dat geval sprake van een meldplicht en wordt een uitzondering ingevoerd op het beroepsgeheim. Het beroepsgeheim laat immers de geheimplichtigen niet toe informatie te delen met anderen dan de geheimrechtigde.

In het ontworpen artikel II.355/4, § 5, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs wordt bepaald dat de vertrouwenspersoon studenten, de vertrouwenspersoon personeel en de preventieadviseur psychosociale aspecten, die allen zijn gebonden door het beroepsgeheim, "*waar nodig*" het recht en de plicht hebben met elkaar contact op te nemen en dat zij "*pertinente*" informatie kunnen uitwisselen. Ook dit betreft een uitzondering op het beroepsgeheim.

7. De geheimhoudingsplicht, die door de wetgever aan de houder van het beroepsgeheim is opgelegd, heeft hoofdzakelijk tot doel het fundamentele recht op eerbiediging van het privéleven te beschermen van diegene die iemand in vertrouwen neemt. Daarenboven is de inachtneming van het beroepsgeheim de *conditio sine qua non* voor het instellen van een vertrouwensband tussen de houder van het geheim en de persoon die iemand in vertrouwen neemt. Alleen die vertrouwensband maakt het voor de houder van het beroepsgeheim mogelijk de persoon die hem in vertrouwen neemt op dienstige wijze bijstand te verlenen.[6]

Het beroepsgeheim is evenwel niet absoluut. Artikel 458 van het Strafwetboek zelf bepaalt overigens dat de houders van het beroepsgeheim niet strafbaar zijn wanneer wetgeving hen verplicht of toelaat de geheimen die hen zijn toevertrouwd, bekend te maken.

8. De opheffing van het beroepsgeheim zal echter, gelet op het doel van het beroepsgeheim, een betekenisvolle impact hebben op de bescherming van het privéleven.

De voormelde ontworpen bepalingen moeten dus worden beschouwd als een inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven, meer bepaald wat het aspect bescherming van persoonsgegevens betreft, dat gewaarborgd wordt bij artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Om in het licht van de voornoemde bepalingen aanvaardbaar te zijn, moet de inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven worden geformuleerd in duidelijke en voldoende nauwkeurige bewoordingen die het mogelijk maken de gevallen te voorzien waarin de wetgever een dergelijke inmenging toestaat. Elke inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven moet bovendien steunen op een redelijke verantwoording en evenredig zijn met de door de wetgever nagestreefde doelstellingen.[7]

---

[6] GwH 14 maart 2019, nr. 44/2019, B.4.1, GwH 15 juli 2021, nr. 107/2021, B.19.2.

[7] Adv.RvS 63.192/2 van 19 april 2018 over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 30 juli 2018 'betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens', *Parl.St.* Kamer

9.1. Hoewel met de inmenging waarin het ontworpen artikel II.355/4, § 3, tweede lid, van de Codex Hoger Onderwijs voorziet, een legitiem doel wordt nagestreefd, zijnde de tuchtoverheid de mogelijkheid te geven gepaste maatregelen te nemen ingeval van grensoverschrijdend gedrag, dient te worden nagegaan of de ontworpen bepaling voldoet aan de eisen van wettigheid en voorzienbaarheid zodat kan worden toegezien op de naleving van de eis van de evenredigheid.

Zoals reeds opgemerkt, dient te worden verduidelijkt dat een "initiatief" het op de hoogte brengen van de tuchtoverheid van een melding betreft en dienen de gegevens die daarbij worden doorgegeven, te worden bepaald.

Waar wordt bepaald dat dit gebeurt wanneer er zich een situatie voordoet die een acuut risico inhoudt voor de melder, derden of de instelling, wordt in de memorie van toelichting het best verduidelijkt wat het acuut risico precies kan inhouden voor de instelling.

9.2. De bepaling in het ontworpen artikel II.355/4, § 5, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs, dat de vertrouwenspersonen en de preventieadviseur waar nodig het recht en de plicht hebben om contact op te nemen en "pertinente informatie" uit te wisselen lijkt te vaag en te onduidelijk om op ondubbelzinnige wijze na te gaan wanneer van het beroepsgeheim kan worden afgeweken. De bepaling moet worden verduidelijkt.

Wetgevingstechnische kwaliteit van het voorontwerp

10. In het ontworpen artikel II.355/3, § 3, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs, wordt bepaald dat voor het bijhouden van het centraal register "de regels met betrekking tot de verwerking en de bescherming van de persoonsgegevens in uitvoering van de algemene verordening gegevensbescherming (worden) gerespecteerd". In het ontworpen tweede lid, wordt bepaald dat de in het opgenomen register gegevens worden "opgeslagen en verwerkt conform de AVG regelgeving". In het ontworpen artikel II.355/4, § 5, van de Codex Hoger Onderwijs wordt bepaald dat bij de samenwerking en de uitwisseling van gegevens tussen de vertrouwenspersoon voor studenten, de vertrouwenspersoon voor personeel en de preventieadviseur psychosociale aspecten, "(d)e verordening (EU) 2016/679 (…) (algemene verordening gegevensbescherming) (…) hierbij in acht (wordt) genomen".

Los van de slordigheid van de uiteenlopende verwijzingen naar de AVG, moet worden opgemerkt dat aangezien de AVG rechtstreeks toepasselijk is, het overbodig is dergelijke algemene bepalingen op te nemen.

2017-18, nr. 3126/1; adv.RvS 63.202/2 van 26 april 2018 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 5 september 2018 'tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG', *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 3185/1; adv.RvS 70.542/AV van 24 december 2021 over een voorontwerp van wet 'betreffende de verplichte vaccinatie tegen COVD-19 van gezondheidsbeoefenaars', *Parl.St.* Kamer 2021-22, nr. 2533/1.

11. Er moet worden gewaakt over de eenvormigheid van de gebruikte begrippen. In enkele bepalingen van het voorontwerp wordt verwezen naar de "werknemer".[8] Het ligt meer in de lijn met de overige ontworpen bepalingen en de Codex Hoger Onderwijs te verwijzen naar het "personeelslid".

Er wordt het best verwezen naar de vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon voor personeel (en niet naar "de vertrouwenspersoon voor studenten of personeel").

Soms wordt er verwezen naar "studiecontext" en soms naar "onderwijscontext". Indien hiermee verschillende begrippen worden beoogd, moet worden verduidelijkt waarin het verschil ligt. In het andere geval gebruike men één enkele term.

12. Het voorontwerp bevat enkele slordigheden die moeten worden verbeterd. Bij wijze van voorbeeld wordt op het volgende gewezen.

In het ontworpen artikel II.355/3, § 1, van de Codex Hoger Onderwijs wordt verwezen naar "*de vertegenwoordigers van de studenten en het personeel*" die samen met het bestuur een gedragscode opstellen. Men voege het woord "van" in tussen "en" en "het".

In een wettekst worden het best geen afkortingen gebruikt. Men schrijve "i.h.k.v." in het ontworpen artikel II.355/3, § 3, van de Codex Hoger Onderwijs voluit.

In het ontworpen artikel II.355/3, § 3, van de Codex Hoger Onderwijs moet duidelijker blijken of de zin die begint met de woorden "De naam van de melder wordt niet in het register opgenomen…" een afzonderlijk lid vormt of niet.

In het ontworpen artikel II.355/3, § 3, tweede lid, van de Codex Hoger Onderwijs moeten de woorden "zoals in vorige paragraaf beschrevenen" geschrapt worden of verbeterd (onder meer door te verwijzen naar het vorige lid en niet naar de vorige paragraaf).

Artikel 8 van het voorontwerp voert een nieuw artikel II.355/4 in. De tekst van de ontworpen bepaling moet in die zin verbeterd worden.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 8

13. Het ontworpen artikel II.355/4, van de Codex Hoger Onderwijs is verwarrend opgesteld doordat het eerst de vertrouwenspersoon voor studenten regelt, vervolgens verwijst naar zowel de vertrouwenspersoon voor studenten als naar de vertrouwenspersoon voor personeel, en dan weer regelingen bevat die enkel gelden voor de vertrouwenspersonen voor studenten.

Het lijkt duidelijker in het ontworpen artikel II.355/4 van de Codex Hoger Onderwijs de vertrouwenspersoon voor studenten te regelen, en vervolgens een bepaling op te

[8] Het betreft de ontworpen artikelen I.3, 31°/1 en 50°/1, II.355/3, § 3, derde lid en vijfde lid.

stellen die regelingen inzake de vertrouwenspersoon voor personeel bevat (eventueel door het van toepassing maken van bepalingen inzake de vertrouwenspersoon voor studenten).

14. In het ontworpen artikel II.355/4, § 4, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs wordt bepaald dat de vertrouwenspersonen beschikken "over de vaardigheden en kennis die nodig zijn voor de uitoefening van de opdracht als vertrouwenspersoon". Het tweede lid bepaalt vervolgens dat de vertrouwenspersoon binnen zes maanden na zijn aanstelling een basisopleiding volgt, zodat "zo snel als mogelijk" voor de nodige opleiding en professionalisering wordt gezorgd. Deze bepalingen lijken contradictorisch.

Artikel 12

15. Er wordt bepaald dat het aan te nemen voorontwerp in werking treedt "vanaf het academiejaar 2023-2024".

Dit wordt beter geherformuleerd zodat het voorontwerp in werking treedt op een bepaalde datum en van toepassing is vanaf het academiejaar 2023-2024.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Wim GEURTS Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013

Art. 2. In artikel I.3 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 31°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"31°/1 geweld: elke feitelijkheid waarbij een student of personeelslid psychisch of fysiek wordt bedreigd of aangevallen binnen een werksituatie of onderwijscontext in het hoger onderwijs;";

2° er wordt een punt 33°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"33°/0 grensoverschrijdend gedrag: elke aantasting van de integriteit van een persoon, waaronder machtsmisbruik, ongewenst seksueel gedrag, geweld en pesterijen;";

3° er wordt een punt 35°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"35°/1 intern meldpunt voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag: de meldpunten die binnen de instellingen hoger onderwijs zijn opgericht waar grensoverschrijdend gedrag kan worden gemeld;";

4° er wordt een punt 44°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"44°/1 ongewenst seksueel gedrag: elke vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of lichamelijk gedrag met een seksuele connotatie dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van een persoon wordt aangetast of een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd;";

5° er wordt een punt 50°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"50°/1 pesterijen: een onrechtmatig geheel van meerdere, gelijkaardige of uiteenlopende gedragingen buiten of binnen de hogeronderwijsinstelling, die plaatshebben gedurende een bepaalde tijd, die tot doel of gevolg hebben dat de persoonlijkheid, de waardigheid of de fysieke of psychische integriteit van een student of een personeelslid wordt aangetast of dat een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd;".

Art. 3. In artikel II.279 van dezelfde codex worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "stelt een ombudsdienst in" vervangen door de woorden "richt een ombudsdienst op";

2° aan het tweede lid, 2°, worden de woorden "die betrekking hebben op de studieloopbaan van de studenten" toegevoegd.

Art. 4. Aan artikel II.325, eerste lid, van dezelfde codex wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"3° het algemeen beleid en de procedure rond de werking van de vertrouwenspersoon voor studenten.".

Art. 5. In deel II van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt een titel 6 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Titel 6. Grensoverschrijdend gedrag".

Art. 6. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 6, ingevoegd bij artikel 5, een artikel II.355/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. II.355/2. De personeelsleden en studenten van de hogeronderwijsinstellingen respecteren de instelling en iedereen die aan de voormelde instelling werkt of studeert. De personeelsleden en studenten respecteren daarbij de internationale en grondwettelijke beginselen over de rechten van de mens. De personeelsleden en studenten gedragen zich in hun onderlinge betrekkingen op een correcte wijze.".

Art. 7. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in dezelfde titel 6 een artikel II.355/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. II.355/3. §1. Het bestuur stelt samen met de vertegenwoordigers van de studenten en het personeel een gedragscode op over grensoverschrijdend gedrag. De voormelde gedragscode wordt opgenomen in het arbeidsreglement en in het onderwijs- en examenreglement van de instelling.

Het bestuur werkt samen met de vertegenwoordigers van de studenten en het personeel een procedure uit voor de meldingen over grensoverschrijdend gedrag en de opvolging ervan binnen de instelling, met inbegrip van de te respecteren termijnen.

Studenten die een melding doen, kunnen desgewenst gebruikmaken van de mogelijkheid om hun examen te laten bijwonen door een waarnemer zoals ook omschreven in artikel II.222, 3°.

§2. Het bestuur richt binnen de instelling minstens één intern meldpunt voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag door studenten of personeelsleden op. Dit meldpunt bestaat uit de vertrouwenspersoon voor studenten en de vertrouwenspersoon voor personeel. Het bestuur garandeert de onafhankelijke en toegankelijke werking van het interne meldpunt of de interne meldpunten voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag.

§3. Het bestuur zorgt ervoor dat er per instelling een centraal register bijgehouden wordt waarin alle meldingen van grensoverschrijdend gedrag bij het meldpunt, de vertrouwenspersoon voor studenten en de vertrouwenspersoon personeel van de instelling worden geregistreerd. Het doel van dit centrale register bestaat erin om alle meldingen die binnen de instelling worden gedaan te verzamelen op één digitale plek. Dit moet de instelling in staat stellen om een beter overzicht te krijgen over meldingen met gemeenschappelijke kenmerken, om deze meldingen beter en accurater op te volgen en om ten aanzien van de betrokken personen sneller en beter gepaste maatregelen uit te werken en te implementeren. Daarnaast stelt het de instellingen in staat om kwaliteitscontrole en opvolging te organiseren rond wat er met de meldingen gebeurt.

In het centrale register worden met inachtneming van de wetgeving op de bescherming van de persoonsgegevens en met het oog op het bereiken van bovenstaand doel volgende gegevens opgenomen per registratie:

1° de identificatiegegevens van de melder: naam en voornaam;
2° de identificatiegegevens van iedere persoon die volgens de melder direct of indirect betrokken is bij het grensoverschrijdend gedrag, in welke hoedanigheid dan ook: naam, voornaam, functie en hoedanigheid;
3° een beschrijving van de verklaring van de melder inzake grensoverschrijdend gedrag: de aard van het grensoverschrijdend gedrag, tijdstip van het grensoverschrijdend gedrag, een feitelijke weergave van het grensoverschrijdend gedrag.

Het gaat om meldingen over grensoverschrijdend gedrag tussen studenten, verbonden aan de instelling, onderling binnen de onderwijscontext en tussen studenten en personeel, verbonden aan de instelling binnen de onderwijscontext of buiten de onderwijscontext indien er een hiërarchische relatie bestaat tussen de student en het personeelslid. Ook de meldingen in het kader van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, komen in dit register.

Alleen de preventieadviseur psychosociale aspecten, de vertrouwenspersonen voor personeel en de vertrouwenspersoon voor studenten hebben toegang tot het centrale register.

Indien een melder wenst dat de naam van de melder niet in het register wordt opgenomen, dan zorgt de vertrouwenspersoon waar mogelijk voor een geanonimiseerde registratie. De vertrouwenspersoon informeert de melder dat dit gevolgen heeft voor de opvolging van het dossier.

De instelling bewaart de verklaringen inzake de feiten die in het register zijn opgenomen gedurende vijf jaar indien de betrokkenen allemaal studenten zijn, tien jaar indien een personeelslid betrokken partij is, dertig jaar indien de melding om strafbare feiten gaat, dit steeds te rekenen vanaf de dag dat het personeelslid of de student deze verklaringen heeft laten optekenen. Indien er een nieuwe melding wordt gedaan omtrent een betrokken partij die eerder in het register werd vermeld, dan wordt de bewaartermijn van de oorspronkelijke verklaring in overeenstemming gebracht met de nieuwe bewaartermijn.”.

Art. 8. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in dezelfde titel 6 een nieuw artikel II.355/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 355/4. §1. Het bestuur stelt minstens één vertrouwenspersoon voor studenten aan waar een student terecht kan voor meldingen over grensoverschrijdend gedrag tussen studenten, verbonden aan de instelling, onderling binnen de onderwijscontext en tussen studenten en personeel, verbonden aan de instelling binnen de onderwijscontext of buiten de onderwijscontext indien er een hiërarchische relatie bestaat tussen de student en het personeelslid.

Het bestuur garandeert dat de vertrouwenspersoon voor studenten de opdracht, vermeld in het eerste lid, volledig autonoom kan uitoefenen. Geen enkele persoon mag druk uitoefenen op de vertrouwenspersoon bij de uitoefening van diens functie. Vertrouwenspersonen mogen geen nadeel ondervinden van hun activiteiten als vertrouwenspersoon en kunnen in hun functie van niemand bevelen ontvangen.

§2. De vertrouwenspersoon voor studenten onderneemt in overleg met de melder één of meerdere van onderstaande acties:
1° gesprekken die het onthaal en het actief luisteren omvatten;
2° een bemiddeling tussen de betrokken personen als alle betrokken personen daarmee akkoord gaan;
3° een melding of interventie bij een andere student of bij een personeelslid, of de hiërarchische lijn van dat personeelslid, na uitdrukkelijke toestemming van de melder;
4° een gerichte doorverwijzing;
5° het in kaart brengen van andere mogelijke interne en externe acties en het ondersteunen bij die acties die de melder kan ondernemen als de melder de acties, vermeld in punt 1° tot en met 4°, als onvoldoende beschouwt.

§3. De vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon voor personeel kan, als er ten aanzien van een bepaalde betrokken persoon meerdere meldingen zijn ontvangen, ambtshalve initiatief nemen om vervolgstappen te nemen. Daarbij houdt de vertrouwenspersoon steeds rekening met de eventuele vraag van een of meerdere melders om anoniem te blijven.

Als er zich een situatie voordoet die een acuut risico inhoudt voor studenten of personeelsleden, neemt de vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon voor personeel een initiatief met inachtneming van de regels van het beroepsgeheim zoals bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek.

Het nemen van initiatief kan bestaan uit de acties opgenomen in paragraaf 2, het op de hoogte brengen van de tuchtoverheid en/of het parket informeren.

De vertrouwenspersoon voor studenten of personeel kan de bevoegde tuchtoverheid op de hoogte brengen van een melding over grensoverschrijdend gedrag als er ten aanzien van een bepaalde persoon meerdere meldingen zijn ontvangen. Hierbij worden in een eerste fase enkel die gegevens doorgegeven die de tuchtoverheid toelaten te beslissen of ze al dan niet een tuchtonderzoek wil opstarten.

Het tuchtreglement legt procedures vast waaronder vastgelegde termijnen voor het geven van een ontvangstbevestiging en de verschillende stappen die de tuchtoverheid kan ondernemen.

§4. Het bestuur zorgt ervoor dat de vertrouwenspersoon voor studenten beschikt over de nodige tijd en over de vaardigheden en kennis die nodig zijn voor de uitoefening van de opdracht als vertrouwenspersoon voor studenten.

Desgevallend zorgt de instelling zo snel mogelijk voor de nodige opleiding en professionalisering. De vertrouwenspersoon voor studenten volgt uiterlijk binnen zes maanden nadat die is aangesteld een basisopleiding van ten minste vijf dagen.

De vertrouwenspersoon voor studenten volgt minstens één keer per jaar een intervisie of supervisie voor vertrouwenspersonen voor studenten. Vertrouwenspersonen voor studenten die zonder geldige reden niet jaarlijks een intervisie of supervisie volgen, verliezen het statuut van vertrouwenspersoon voor studenten en kunnen niet meer als vertrouwenspersoon voor studenten functioneren.

§5. De vertrouwenspersoon voor studenten werkt binnen de regels van het beroepsgeheim zoals bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek.

De vertrouwenspersoon voor studenten, de vertrouwenspersoon personeel en de preventieadviseur psychosociale aspecten hebben het recht en de plicht om waar nodig contact op te nemen met elkaar zodat het mogelijk wordt om alle meldingen die gedaan worden binnen de instelling op één digitale plek te verzamelen. Zij maken gezamenlijke afspraken over het centraal register en kunnen pertinente informatie uitwisselen met het oog op de uitoefening van hun functie. De verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) wordt hierbij in acht genomen. De persoonsgegevens worden verwerkt op basis van de rechtvaardigheidsgrond in artikel 6.1, c), van de algemene verordening gegevensbescherming.

Vertrouwenspersonen voor studenten houden per melding een individueel dossier bij. Het gaat om een weergave van de gebeurtenissen inzake het grensoverschrijdend gedrag zoals beschreven door de melder en identificatiegegevens van alle personen die volgens de melder direct of indirect zijn betrokken bij het grensoverschrijdend gedrag, in welke hoedanigheid dan ook. In het dossier wordt ook opgenomen welke acties uit paragraaf 2 zijn ondernomen.

Indien een melder wenst dat de naam van de melder niet in het individueel dossier wordt opgenomen, dan zorgt de vertrouwenspersoon waar mogelijk voor een geanonimiseerde registratie. De vertrouwenspersoon informeert de melder dat dit gevolgen heeft voor de opvolging van het dossier.

§6. Vertrouwenspersonen voor studenten rapporteren jaarlijks aan het bestuur over hun werking.

§7. Minstens de helft van de vertrouwenspersonen voor studenten behoort niet tot het zelfstandig academisch personeel of onderwijspersoneel.

§8. Personen die binnen de hogeronderwijsinstelling als vrijwilliger werkzaam zijn, extern gefinancierde onderzoekers en doctoraatsstudenten die werkzaam zijn in een hogeronderwijsinstelling kunnen grensoverschrijdend gedrag melden bij een intern meldpunt zoals vermeld in artikel II.355/3, §2. Ze worden met betrekking tot de verdere afhandeling van hun melding gelijkgesteld met een personeelslid.

§9. De bepalingen van paragraaf 3 tot en met 5 zijn onverminderd de bepalingen van de federale wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk eveneens van toepassing op de vertrouwenspersonen voor personeel.”.

Art. 9. In artikel V.63, tweede lid, van dezelfde codex wordt na de eerste zin de volgende zin ingevoegd: "Indien de universiteit na een melding van grensoverschrijdend gedrag formeel een onderzoek heeft opgestart, kan de betrokkene door het universiteitsbestuur preventief geschorst worden bij wijze van ordemaatregel.".

Art. 10. In artikel V.102, eerste lid, van dezelfde codex worden tussen de woorden "wordt vervolgd" en de zinsnede ", en zijn aanwezigheid" de woorden "of als de hogeronderwijsinstelling na een melding van grensoverschrijdend gedrag formeel een onderzoek heeft opgestart" ingevoegd.

Art. 11. In artikel II.222 van dezelfde codex wordt punt 3° vervangen door wat volgt:

"3° de wijze waarop de openbaarheid van zowel mondelinge als schriftelijke examens wordt gewaarborgd en de wijze waarop studenten die dit wensen hun mondelinge examens kunnen laten bijwonen door een waarnemer.".

Hoofdstuk 3. Inwerkingtreding

Art. 12. Dit decreet treedt in werking vanaf 1 oktober 2023 en is van toepassing vanaf het academiejaar 2023-2024.

Brussel, 29 september 2023.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS